

**Diagnoza
lokalnych zasobów
i potrzeb w zakresie usług
społecznych dla gminy
Zaręby Kościelne**

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Łączymy

Aktywizujemy

Wspieramy

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

- 00-844 Warszawa, ul. Grzybowska 80/82
- tel. 22 376 85 00, e-mail: mcps@mcps.com.pl
- www.mcps.com.pl

Dokument wytworzono w okresie wrzesień 2024 – maj 2025 r.

Opracowanie: IBC Advisory Spółka Akcyjna oraz Centrum Badań Marketingowych Indicator Sp. z o.o.

SPIS TREŚCI

Wykaz używanych pojęć i skrótów	5
Wprowadzenie.....	7
Najważniejsze wnioski	9
I. Demografia	9
II. Sytuacja gospodarcza gminy	9
III. Lokalne zasoby usług społecznych	9
IV. Pomoc społeczna	9
V. Charakterystyka usług społecznych dla osób starszych w gminie Zaręby Kościelne w świetle danych zastanych i badań ankietowych	10
VI. Charakterystyka usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami w gminie Zaręby Kościelne w świetle danych zastanych i badań ankietowych.....	11
VII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności w gminie Zaręby Kościelne w świetle danych zastanych i badań ankietowych.....	12
VIII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie Zaręby Kościelne w świetle danych zastanych i badań ankietowych	13
IX. Charakterystyka usług społecznych dla rodzin z dziećmi w gminie Zaręby Kościelne w świetle danych zastanych i badań ankietowych	14
X. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie Zaręby Kościelne w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.....	15
Rozdział I Diagnoza lokalnych zasobów gminy Zaręby Kościelne w zakresie usług społecznych w świetle analizy Danych zastanych.....	16
I. Analiza sytuacji społecznej i demograficznej	16
II. Analiza lokalnych zasobów usług społecznych	18
III. Analiza świadczonych usług społecznych	19
Rozdział II Diagnoza usług społecznych – wnioski z badania ankietowego mieszkańców gminy Zaręby Kościelne	24
I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej	24
II. Opinie o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie w pięciu grupach beneficjentów.....	26
Rozdział III Diagnoza usług społecznych – wnioski z badania ankietowego instytucji świadczących usługi społeczne w gminie Zaręby Kościelne	47
I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej	47
II. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji	49
III. Analiza usług społecznych prowadzonych dla poszczególnych grup beneficjentów w badanych instytucjach, ich problemy w rozwoju i gotowości do świadczenia usług społecznych	50
IV. Opinie przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji	53

V. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS)	55
VI. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie gminy	56
Spis tabel	57
Spis wykresów	58

WYKAZ UŻYWANYCH POJĘĆ I SKRÓTÓW

CAPI –wywiad bezpośredni (ang. Computer Assisted Personal Interview).

CAWI – ankieta online (ang. Computer Assisted Web Interview).

CATI – wywiad telefoniczny (ang. Computer-Assisted Telephone Interviewing).

CUS – Centrum Usług Społecznych.

Deinstytucjonalizacja – rozumiana nie tyle jako dążenie do zamknięcia zakładów opieki długoterminowej, ale jako proces rozwoju usług społecznych na poziomie rodziny i lokalnej społeczności, który miałby umożliwić pozostawanie przez osobę potrzebującą pomocy jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania.

Diagnoza – Diagnoza lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych na Mazowszu.

DPS – Dom Pomocy Społecznej.

EFS – Europejski Fundusz Społeczny.

FEPŻ – Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową.

Gmina – podstawowa jednostka samorządu terytorialnego w Polsce, odpowiedzialna za lokalne sprawy publiczne. Jest najmniejszym szczeblem administracji publicznej, obejmującym obszar jednej lub kilku miejscowości.

GUS - Główny Urząd Statystyczny.

JOPS – Jednostka Organizacyjna Pomocy Społecznej.

LPDI - Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych.

MCPS – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej.

MGOPS – Miejsko Gminny Ośrodek pomocy Społecznej.

NGO – organizacja pozarządowa (ang. Non-Governmental Organisations).

NSP – Narodowy Spis Powszechny.

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej.

Osoba w wieku poprodukcyjnym – zaczyna się po 60 roku życia dla kobiet i po 65 roku życia dla mężczyzn, zgodnie z ustawowym wiekiem emerytalnym.

Osoba w wieku produkcyjnym – przedział wiekowy obejmuje osoby od 18 do 60 lat dla kobiet i od 18 do 65 lat dla mężczyzn.

Osoba w wieku przedprodukcyjnym – osoba, która jeszcze nie osiągnęła wieku, w którym może podjąć pracę zawodową i w związku z tym nie uczestniczy w rynku pracy.

OZPS – Ocena Zasobów Pomocy Społecznej.

Przemoc domowa – formy fizycznej, psychicznej, seksualnej, ekonomicznej lub emocjonalnej agresji stosowanej w relacjach rodzinnych lub bliskich, gdzie jedna osoba lub grupa osób sprawuje kontrolę nad inną.

Przyrost naturalny – różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów na danym obszarze w określonym czasie, zazwyczaj w ciągu roku. Jest jednym z podstawowych wskaźników demograficznych służących do oceny czy populacja danego kraju lub regionu rośnie, maleje, czy pozostaje na stabilnym poziomie.

REGON – Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej.

Usługi społeczne – działania i programy realizowane przez państwo, samorządy lokalne lub organizacje pozarządowe, mające na celu wspieranie dobrostanu społecznego i zaspokajanie podstawowych potrzeb obywateli. Ich głównym celem jest pomoc osobom, które z różnych powodów (np. ekonomicznych, zdrowotnych, społecznych) nie są w stanie samodzielnie zadbać o siebie lub poprawić swojej sytuacji życiowej.

WPROWADZENIE

Organizowanie usług społecznych, obok polityki zabezpieczenia dochodu są współcześnie najważniejszym komponentem polityk publicznych państwa w zakresie realizowanej polityki społecznej. Stanowią one odpowiedź na wyzwania społeczne i powiązane są z potrzebami wynikającymi z takich procesów jak: zmiany demograficzne i starzenie się społeczeństwa, zmiany w strukturze rodzin, przeobrażenia rynku pracy, wzrost liczby osób o szczególnych potrzebach i z niepełnosprawnością, ryzyka socjalne, kryzysy personalne i rodzinne, a także zapotrzebowanie na kompetencje i kwalifikacje.

W jednostkach samorządu terytorialnego rozwój usług społecznych, powinien wspierać proces deinstytucjonalizacji rozumiany nie tyle jako dążenie do zamknięcia zakładów opieki całodobowej, ale jako proces rozwoju usług społecznych na poziomie rodziny i lokalnej społeczności, który miałby umożliwić pozostawanie przez osobę potrzebującą pomocy jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania. Zmiany w zakresie DI będą następowały w pierwszej kolejności poprzez uruchamianie nowych usług i nowych miejsc świadczenia usług w tzw. środowisku, tak by zapełnić obecnie istniejącą lukę pomiędzy opieką domową a instytucjonalną opieką całodobową.

Aby sprostać wyzwaniom związanym z rozwojem usług społecznych i deinstytucjonalizacji na poziomie gmin i powiatów, niezbędne jest przygotowanie Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych (LPDI). Jednym z elementów LPDI jest dokonanie pogłębionej diagnozy stanu istniejącego i potrzeb społeczności lokalnej co do zakresu oraz form funkcjonowania i rozwoju usług społecznych.

Dlatego też głównym celem „Diagnozy lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych w województwie mazowieckim” (zwanej dalej Diagnozą) jest kompleksowa ocena stanu i potrzeb sektora usług społecznych w gminach i powiatach Mazowsza. Diagnoza zawiera analizę obecnych zasobów oraz ocenę potrzeb mieszkańców województwa, szczególnie w kontekście opieki nad osobami starszymi, z niepełnosprawnościami, bezdomnymi, w kryzysie zdrowia psychicznego oraz dla rodzin z dziećmi w tym z dziećmi z niepełnosprawnościami. Niniejszy dokument stanowi raport częściowy z Diagnozy i dotyczy gminy Zaręby Kościelne w powiecie ostrowskim. Diagnoza składała się z 5 głównych komponentów badawczych. Tworzą one pełny obraz sytuacji w zakresie zasobów i potrzeb sektora usług społecznych w gminie Zaręby Kościelne oraz przedstawiają analizę zasobów i potrzeb kadrowych instytucji w tej jednostce samorządu terytorialnego.

Rysunek 1. Komponenty badawcze diagnozy.

Źródło: Opracowanie własne IBC.

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

I. Demografia

Gminę Zaręby Kościelne zamieszkiwało na koniec 2023 roku 3 250 osób, z czego 1 568 stanowiły kobiety, a 1 682 mężczyźni. Spośród ogółu ludności odnotowano: 584 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, 1 890 mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz 776 mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

II. Sytuacja gospodarcza gminy

Z uzyskanych danych dotyczących sytuacji gospodarczej gminy wynika, że dochody per capita były wyższe od średniej powiatowej i wojewódzkiej. Liczba zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarczych była niższa od wskaźników dla powiatu i województwa.

III. Lokalne zasoby usług społecznych

Na terenie gminy było zarejestrowanych 11 organizacji pozarządowych, a także 10 Kół Gospodyń Wiejskich.

W przypadku placówek niepomocowych w gminie funkcjonowały: biblioteka, placówka służby zdrowia.

W gminie Zaręby Kościelne zlokalizowana była następująca gminna lub powiatowa placówka wsparcia (w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej): gminny ośrodek pomocy społecznej.

W ramach projektów gmina oferowała także usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wychnieniowej oraz asystentury osobistej.

IV. Pomoc społeczna

Struktura pomocy społecznej udzielanej przez OPS w gminie Zaręby Kościelne pokazuje, że dominującą formą wsparcia były świadczenia pieniężne. W 2023 r. ze świadczeń w tej formie skorzystało 115 osób. W tym samym okresie świadczenia w formie niepieniężnej otrzymały 42 osoby. W ramach struktury otrzymanych świadczeń pomocy społecznej pomoc uzyskiwali w przeważającej części mężczyźni i osoby w wieku produkcyjnym.

Wśród głównych powodów przyznawania pomocy społecznej przez OPS w gminie Zaręby Kościelne w 2023 r. należy wymienić następujące: niepełnosprawność (42 rodziny), ubóstwo (37 rodzin), bezrobocie (27 rodzin), długotrwałą lub ciężką chorobę (11 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (8 rodzin).

W 2023 roku w gminie Zaręby Kościelne przeprowadzono 157 wywiadów środowiskowych, którymi objęto 84 rodziny, liczące łącznie 225 osób. Praca socjalna została skierowana do 31 rodzin, w których znajdowało się łącznie 97 osób.

V. Charakterystyka usług społecznych dla osób starszych w gminie Zaręby Kościelne w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Na terenie gminy liczba osób starszych w 2023 r. wynosiła 776, co stanowiło 23,88% ogółu mieszkańców. Pomocą społeczną objętych zostało 20 rodzin spośród osób starszych, z czego 14 było jednoosobowych. W sumie udzielone wsparcie dotyczyło 32 członków tych rodzin, co stanowiło 0,98% ogółu mieszkańców gminy.

W gminie Zaręby Kościelne usługi opiekuńcze świadczone dla 3 osób na łączną kwotę 4 356 zł.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców ocena wsparcia osób starszych przez gminę Zaręby Kościelne jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych w takim samym stopniu oceniają ww. wsparcie źle i dobrze (po 21% badanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający z tych usług, częściej oceniają to wsparcie dobrze (32% badanych) niż oceniają źle (24% ankietowanych).

Opinia o tym czy usługi oferowane przez gminę Zaręby Kościelne osobom starszym są wystarczające jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że usługi te są wystarczające (30% badanych), niż są niewystarczające (24% badanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia mają odwrotne zdanie (36% badanych uznało je za niewystarczające, 25% badanych uznało je za wystarczające).

Wśród ankietowanych przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób starszych na terenie gminy Zaręby Kościelne jest trudne (tak uważa 29% beneficjentów usług społecznych i 40% niekorzystających z nich).

Z analizy formularzy badawczych wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby starsze najczęściej korzystały w gminie Zaręby Kościelne z następujących usług:

- usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania organizowanych przez gminę
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służącego ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej)
- pracy socjalnej.

W opinii wszystkich przebadanych mieszkańców gminy Zaręby Kościelne najbardziej potrzebnymi usługami społecznymi dla osób starszych są:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)

- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu).

VI. Charakterystyka usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami w gminie Zaręby Kościelne w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Według NSP w gminie Zaręby Kościelne zamieszkiwało 615 osób z niepełnosprawnościami. W 2023 roku niepełnosprawność członka rodziny była powodem, dla którego wsparcie z pomocy społecznej otrzymały 42 rodziny zamieszkujące gminę, w których żyło łącznie 79 osób. Warto również zauważyć, że w 2023 roku z tytułu niepełnosprawności przyznano zasiłek okresowy dla 1 osoby w kwocie 626 zł.

W ramach projektów gmina oferowała także usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wytchnieniowej oraz asystentury osobistej.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców ocena wsparcia osób z niepełnosprawnościami przez gminę Zaręby Kościelne jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych w takim samym stopniu oceniają ww. wsparcie źle i dobrze (po 24% badanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający z tych usług, częściej oceniają to wsparcie dobrze (23% badanych) niż oceniają źle (22% badanych).

Pośród badanych mieszkańców przeważa opinia o tym, że usługi oferowane przez gminę Zaręby Kościelne dla osób z niepełnosprawnościami są niewystarczające (tak uważa 38% beneficjentów usług społecznych i 34% niekorzystających z nich).

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy Zaręby Kościelne jest trudne (47% beneficjentów usług społecznych i 36% niekorzystających z nich).

Ankietowani uznali, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby z niepełnosprawnościami najczęściej korzystały z następujących usług:

- wsparcia w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- dziennych ośrodków wsparcia.

W opinii wszystkich przebadanych mieszkańców gminy Zaręby Kościelne najbardziej potrzebnymi usługami społecznymi dla osób z niepełnosprawnościami są:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami.

VII. Charakterystyka usług społecznych dla **osób w kryzysie bezdomności** w gminie Zaręby Kościelne w świetle danych zastanych i badań ankietowych

W roku 2023 bezdomność była przyczyną udzielenia pomocy społecznej 1 rodzinie, obejmującej 1 osobę, co stanowiło 0,03% populacji.

Wśród ankietowanych mieszkańców ocena wsparcia osób w kryzysie bezdomności przez gminę Zaręby Kościelne jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej oceniają ww. wsparcie dobrze (27% badanych) niż oceniają źle (18% ankietowanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający z nich są odwrotnego zdania (30% badanych oceniło to wsparcie źle, natomiast 13% badanych oceniło je dobrze).

Ankietowani wskazali także, że usługi oferowane osobom w kryzysie bezdomności przez gminę Zaręby Kościelne są niewystarczające (tak uważa 35% beneficjentów usług społecznych i 38% niekorzystających z nich).

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności na terenie gminy Zaręby Kościelne jest trudne (47% beneficjentów usług społecznych i 41% niekorzystających z nich).

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby w kryzysie bezdomności z terenu gminy Zaręby Kościelne najczęściej korzystały z następujących usług:

- punktów pomocy doraźnej
- pracy socjalnej
- usług wspierających integrację społeczno-zawodową
- schronisk dla osób bezdomnych
- noclegowni, ogrzewalni
- mieszkań treningowych i wspomaganych.

W opinii wszystkich przebadanych mieszkańców gminy Zaręby Kościelne najbardziej potrzebnymi usługami społecznymi dla osób w kryzysie bezdomności są:

- usługi wspierające integrację społeczno-zawodową
- punkty pomocy doraźnej
- schroniska dla osób bezdomnych.

VIII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie Zaręby Kościelne w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Analiza statystyk OPS w gminie Zaręby Kościelne wskazała, że w 2023 roku 11 rodzin było objętych świadczeniami z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ze wsparcia z powodu alkoholizmu korzystała w 2023 roku 1 rodzina, w której funkcjonowała 1 osoba.

Na przeciwdziałanie narkomanii gmina przeznaczyła 1 476 zł, a na przeciwdziałanie alkoholizmowi 56 969 złotych. W 2023 roku przyznano 5 zasiłków okresowych z tytułu długotrwałej choroby na łączną kwotę 10 158 zł.

Gmina świadczyła specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla 4 osób z zaburzeniami psychicznymi, na co wydatkowała 21 237 zł.

Wśród ankietowanych mieszkańców ocena wsparcia osób w zdrowia psychicznego przez gminę Zaręby Kościelne jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej oceniają ww. wsparcie dobrze (29% badanych) niż oceniają źle (24% ankietowanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający z nich są odwrotnego zdania (26% badanych oceniło to wsparcie źle, natomiast 21% badanych oceniło je dobrze).

Uczestniczący w badaniu mieszkańcy stwierdzili, że usługi oferowane osobom w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę Zaręby Kościelne są niewystarczające (36% beneficjentów usług społecznych i 47% niekorzystających z nich).

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego na terenie gminy Zaręby Kościelne jest trudne (tak myśli 42% beneficjentów usług społecznych i 55% niekorzystających z nich).

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby w kryzysie zdrowia psychicznego z terenu gminy Zaręby Kościelne najczęściej korzystały z następujących usług:

- dziennych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- specjalistycznych usług świadczonych w miejscu zamieszkania przez gminę
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służącego ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej).

W opinii wszystkich przebadanych mieszkańców gminy Zaręby Kościelne najbardziej potrzebnymi usługami społecznymi dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego są:

- dzienne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- specjalistyczne usługi świadczone w miejscu zamieszkania przez gminę
- stacjonarne, całodobowe ośrodki wsparcia.

IX. Charakterystyka usług społecznych dla rodzin z dziećmi w gminie Zaręby Kościelne w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Według danych GUS, w 2023 roku w gminie Zaręby Kościelne zamieszkiwało 584 osób w wieku przedprodukcyjnym, co stanowiło 17,97% mieszkańców gminy. W przypadku wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej rodziny z dziećmi stanowiły 36,17% spośród wszystkich objętych świadczeniami. W tych rodzinach mieszkało łącznie 130 osób. Rodzin z 1 dzieckiem było 11 i stanowiły 32,35% wszystkich rodzin, rodzin z 2 dziećmi było 8 i stanowiły 23,53% wszystkich rodzin, rodzin z 3 dziećmi było 4 i stanowiły 11,76% wszystkich rodzin, rodziny z 4 dziećmi było 3 i stanowiły 8,82% wszystkich rodzin, rodzin z 5 dziećmi było 4 i stanowiły 11,76% wszystkich rodzin, rodziny z 6 dziećmi było 2 i stanowiły 5,88% wszystkich rodzin, rodziny z 7 i więcej dziećmi było 2 i stanowiły 5,88% wszystkich rodzin. W 2023 roku pomocą społeczną objęto 8 rodzin niepełnych, zamieszkiwanych przez 28 osób.

W 2023 r. w gminie Zaręby Kościelne świadczenia przyznane w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" otrzymało 41 dzieci, co stanowiło koszt 18 200 zł. Pracą asystenta rodziny objęto 10 rodzin. Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej wyniósł 16 101 zł. W 2023 roku na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego wydatkowano 2 360 966 zł.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Zaręby Kościelne źle wspiera rodziny z dziećmi (tak sądzi 26% beneficjentów usług społecznych i 29% niekorzystających z nich).

Opinia o tym czy usługi oferowane przez gminę Wąsewo rodzinom z dziećmi są wystarczające jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że usługi te są niewystarczające (33% badanych) niż są wystarczające (27% badanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia, w takim samym stopniu uznają je za wystarczające jak i niewystarczające (po 25% badanych).

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla rodzin z dziećmi na terenie gminy Zaręby Kościelne jest trudne (32% beneficjentów usług społecznych i 34% niekorzystających z nich).

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat rodziny z dziećmi z terenu gminy Zaręby Kościelne najczęściej korzystały z następujących usług:

- pomocy psychologicznej, poradnictwa prawnego
- poradnictwa, warsztatów, terapii
- wsparcia asystenta rodziny.

W opinii mieszkańców gminy Zaręby Kościelne najbardziej potrzebne usługi społeczne dla rodzin z dziećmi to:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne

- poradnictwo, warsztaty, terapie
- placówki wsparcia dziennego dla dzieci.

X. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie Zaręby Kościelne w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji

Wszyscy przedstawiciele badanych instytucji w gminie mają wiedzę o rozwoju środowiskowych usług społecznych określanych pojęciem deinstytucjonalizacji i rozumieją jej definicję.

Wszyscy przedstawiciele badanych instytucji podzielają zdanie, że rozwój środowiskowych usług społecznych, czyli deinstytucjonalizacja jest słusznym kierunkiem rozwoju polityki społecznej w Polsce.

Zdaniem pracowników badanych instytucji przede wszystkim pożądanym jest w nich rozwój usług społecznych dla następujących grup odbiorców: osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz rodziny lub osoby sprawujące pieczę zastępczą (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Główne bariery w rozwoju usług społecznych zgłaszane przez przedstawicieli badanych instytucji w stosunku do poszczególnych grup odbiorców w gminie Zaręby Kościelne to: brak środków finansowych, specyfika grupy, brak wystarczających zasobów kadrowych oraz brak partnerów społecznych (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Instytucje zgłaszają umiarkowaną gotowość do rozwoju usług społecznych biorąc pod uwagę następujące wymiary:

- wymiar kadrowy (stan i wykształcenie kadr) – raczej niegotowe
- wymiar finansowy (budżet instytucji) – raczej niegotowe
- wymiar infrastrukturalny (budynki) – ani gotowe, ani niegotowe.

Przedstawiciele badanych instytucji w gminie Zaręby Kościelne słyszeli o idei tworzenia centrum usług społecznych i pozytywnie ją oceniają. Przedstawiciele badanych instytucji przyznali, że w ich gminie lub powiecie nie funkcjonuje Centrum Usług Społecznych.

Przedstawiciele instytucji przyznali, że w ich gminie lub powiecie nie działają organizacje pozarządowe, jednak ich doświadczenia we współpracy z nimi są pozytywne.

ROZDZIAŁ I

DIAGNOZA LOKALNYCH ZASOBÓW GMINY ZARĘBY KOŚCIELNE W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH W ŚWIETLE ANALIZY DANYCH ZASTANYCH

I. Analiza sytuacji społecznej i demograficznej

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na dzień 31 grudnia 2023 roku liczba mieszkańców gminy Zaręby Kościelne wyniosła 3 250 osób. Przyrost naturalny w gminie był ujemny i kształtował się na poziomie -24 osób. W 2023 roku saldo migracyjne było ujemne i wynosiło -18 osób. W strukturze demograficznej przeważali mężczyźni, którzy stanowili 51,75% liczby mieszkańców.

Tabela 1. Sytuacja demograficzna w gminie Zaręby Kościelne w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu (benchmark)	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba ludności	3 250	6 219	11 658
Gęstość zaludnienia	36,6	121,3	234,9
Przyrost naturalny	-24	-26	-30
Saldo migracji	-18	-20	31
Kobiety na 100 mężczyzn	93	99	101
Liczba i % osób w wieku przedprodukcyjnym	584, 17,97%	1 144, 18,29%	2 341, 19,79%
w tym K	274	557	1 139
w tym M	310	587	1 202
Liczba i % osób w wieku produkcyjnym	1 890, 58,15%	3 581, 57,36%	6 753, 58,08%
w tym K	810	1 635	3 589
w tym M	1 080	1 946	3 164
Liczba i % osób 65+	776, 23,88%	1 493, 24,35%	2 564, 22,13%
w tym K	484	962	1 672
w tym M	292	530	892

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych GUS.

Struktura ludności gminy Zaręby Kościelne wskazuje na pojawiający się również w innych gminach i powiatach województwa mazowieckiego proces starzenia się społeczeństwa. Na każde 100 osób w wieku produkcyjnym w 2023 roku przypadało 41 osób w wieku poprodukcyjnym. Inne wskaźniki obciążenia demograficznego dla gminy w 2023 roku obejmowały:

- liczbę 72 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
- wartość 133 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym
- współczynnik obciążenia demograficznego osób starszych wyniósł 32,10%
- odsetek osób w wieku 65 lat i więcej wynosił 23,88%, w tym dla kobiet 14,89%, a dla mężczyzn 8,98%.

Tabela 2. Sytuacja gospodarcza w gminie Zaręby Kościelne w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu (benchmark)	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Dochody gminy per capita	8 515,87 zł	8 302,13 zł	7 388,45 zł
Dochody własne per capita	1 944,74 zł	2 382,90zł	2 813,98 zł
Podmioty w REGON/1000 mieszk.	77	88	99

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych GUS.

Tabela 2 ukazuje podstawowe wskaźniki charakteryzujące sytuację gospodarczą gminy Zaręby Kościelne w 2023 roku. W zestawieniu uwzględniono dochody gminy per capita, dochody własne per capita oraz liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Dla lepszego zobrazowania pozycji gminy, wartości te porównano ze średnimi wynikami dla powiatu oraz województwa mazowieckiego (bez Warszawy). Z przedstawionych danych wynika, że dochody gminy per capita były wyższe od średniej powiatowej i wojewódzkiej. Natomiast liczba zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarczych była niższa od wskaźników dla powiatu i województwa.

Tabela 3. Kapitał społeczny w gminie Zaręby Kościelne w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu (benchmark)	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba organizacji pozarządowych	11	19,81	38
NGO/ 1000 mieszk.	3,38	3,57	3,38
Frekwencja w wyborach samorządowych	57,49%	60,77%	58,92%
Frekwencja w wyborach parlamentarnych	70,22%	72,96%	73,86%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie NGO.pl oraz Państwowej Komisji Wyborczej.

Tabela 3 przedstawia wybrane wskaźniki społeczne dotyczące gminy Zaręby Kościelne w 2023 roku, w porównaniu do średnich wartości dla powiatu oraz województwa mazowieckiego (bez Warszawy). Analiza obejmuje liczbę organizacji pozarządowych (NGO) oraz ich liczbę w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Dodatkowo zestawiono frekwencję w wyborach samorządowych i parlamentarnych, co pozwala na ocenę poziomu zaangażowania obywatelskiego mieszkańców gminy w stosunku do szerszego kontekstu regionalnego. W przypadku wskaźników dotyczących NGO były one niższe od średniej w powiecie i równe średniej w województwie. Natomiast w zakresie aktywności obywatelskiej (frekwencji wyborczej) wartości wskaźników

wyborów parlamentarnych oraz samorządowych były niższe od średniej powiatowej i wojewódzkiej.

II. Analiza lokalnych zasobów usług społecznych

W gminie Zaręby Kościelne funkcjonuje jednostka organizacyjna pomocy społecznej, tj. gminny ośrodek pomocy społecznej.

Tabela 4. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej na terenie gminy Zaręby Kościelne

Nazwa	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Koszty utrzymania	Sposób finansowania
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Kowalska 14, 07-323 Zaręby Kościelne	Urząd Gminy	9	3 409 081 zł	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS.

Zapewniał on szeroki zakres usług i świadczeń, działając na rzecz osób i rodzin wymagających pomocy. W tabeli 4 przedstawiono szczegółowe dane dotyczące lokalizacji, organizacji pracy, liczby pracowników, kosztów utrzymania oraz źródeł finansowania tej jednostki.

Tabela 5. Podmioty ekonomii społecznej na terenie gminy Zaręby Kościelne

Typ Podmiotu Ekonomii Społecznej	Liczba Podmiotów
Organizacje pozarządowe	11
Koła Gospodyń Wiejskich	10
Spółdzielnia socjalna	0
Zakład Aktywności Zawodowej	0
Centrum Integracji Społecznej	0
Klub integracji Społecznej	0
Warsztaty Terapii Zajęciowej	0

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator.

W gminie Zaręby Kościelne funkcjonowały podmioty ekonomii społecznej, które wspierały lokalną społeczność i rozwój inicjatyw społeczno-gospodarczych. Dominowały organizacje pozarządowe, których liczba wynosi 11, co stanowi największą grupę w tej kategorii. Działało także 10 Kół Gospodyń Wiejskich, angażujących się w aktywność społeczną i kulturalną.

Tabela 6. Organizacje pozarządowe na terenie gminy Zaręby Kościelne

Rodzaj działalności NGO	Liczba NGO
Sport	1
Kultura	0
Edukacja	0
Zdrowie	1
Pomoc społeczna	0
Bezpieczeństwo	4
Rozwój lokalny	4
Ekologia	0
Demokracja	1
Wsparcie organizacji pozarządowych	0

Rodzaj działalności NGO	Liczba NGO
Rynek pracy	1
Działalność międzynarodowa	0
Nauka i technika	0
Branżowe	0
Religia	0
Suma	12

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych <https://spis.ngo.pl/mazowieckie-zareby-koscielne-141611?cat%5B2386%5D=2387&cat%5B2898%5D=2899> i zestawienia udostępnionego przez Stowarzyszenie Klon/Jawor [dostęp 1.12.2024].

W gminie Zaręby Kościelne w 2024 roku było łącznie zarejestrowanych 11 organizacji pozarządowych. Spośród nich rodzaj swojej działalności wskazało 12 (jedna organizacja mogła wskazać kilka działalności, lub nie musiała wskazać wcale). W tabeli 6 przedstawiono je w podziale na rodzaj prowadzonej działalności. Z zawartych powyżej danych wynika, że dominującym rodzajem organizacji pozarządowych na terenie gminy były te o charakterze bezpieczeństwa i rozwoju lokalnego.

Tabela 7. Podmioty niepomocowe na terenie gminy Zaręby Kościelne

Nazwa podmiotu niepomocowego	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Sposób finansowania	Świadczone usługi
Biblioteka Publiczna Gminy Zaręby Kościelne	ul. Kowalska 16a, 07-323 Zaręby Kościelne	Urząd gminy	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, czytelnictwo
Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Zarębach Kościelnych	ul. Pułkownika Stanisława Wierzbickiego 10, 07-323 Zaręby Kościelne	Urząd gminy, podmiot prywatny	Brak danych	Budżet samorządowy, NFZ, środki prywatne	Usługi medyczne

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych Urzędu Gminy Zaręby Kościelne. Więcej informacji na stronie gminy pod adresem: <https://zareby-kosc.pl/> [Dostęp: 18.12.2024]

W tabeli 7 zawarto zestawienie informacji dotyczących podmiotów niepomocowych funkcjonujących na terenie gminy Zaręby Kościelne. Zestawienie obejmuje nazwę i lokalizację podmiotów, organ prowadzący, liczbę pracowników (jeśli dane są dostępne), źródła finansowania oraz rodzaje świadczonych usług. Przedstawione podmioty realizowały różnorodne zadania w zakresie kultury, sportu, edukacji oraz ochrony zdrowia, wspierając rozwój społeczności lokalnej. Z przedstawionych powyżej danych wynika, że na terenie gminy funkcjonowały następujące placówki niepomocowe: biblioteka, placówka służby zdrowia.

III. Analiza świadczonych usług społecznych

1. Pomoc społeczna

Poniższa tabela 8 przedstawia zestawienie danych dotyczących liczby osób i rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej w gminie Zaręby Kościelne w 2023 roku w porównaniu ze średnimi wartościami dla powiatu i województwa. Dane obejmują zarówno świadczenia pieniężne, jak i niepieniężne, z uwzględnieniem struktury wiekowej beneficjentów. Dodatkowo zaprezentowano liczbę kobiet, mężczyzn oraz rodzin korzystających ze świadczeń, a także liczbę osób w tych rodzinach.

Tabela 8. Osoby korzystające z pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej w 2023 roku

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	157	203	265
- świadczenia pieniężne	115	104	154
- świadczenia niepieniężne	42	101	131
Liczba rodzin	84	143	260
Liczba osób w rodzinach	225	316	553

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS Zaręby Kościelne (MRIPS-03R).

Tabela 9. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej w 2023 roku w podziale na wiek i płeć

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
- w wieku 0-17	38,56%	45,28%	40,32%
- w wieku produkcyjnym	52,29%	39,37%	42,21%
- w wieku poprodukcyjnym	9,15%	15,35%	17,47%
Liczba kobiet, którym przyznano świadczenia	40,52%	49,29%	49,13%
Liczba mężczyzn, którym przyznano świadczenia	59,48%	50,71%	50,87%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS Zaręby Kościelne (OZPS).

Struktura pomocy społecznej udzielanej przez OPS w gminie Zaręby Kościelne pokazuje, że dominującą formą wsparcia były świadczenia pieniężne. W 2023 r. ze świadczeń w tej formie skorzystało 115 osób. W tym samym okresie świadczenia w formie niepieniężnej otrzymały 42 osoby. W ramach struktury otrzymanych świadczeń pomocy społecznej pomoc uzyskiwali w przeważającej części mężczyźni i osoby w wieku produkcyjnym.

Tabela 10. Powody przyznawania pomocy społecznej w ośrodku pomocy społecznej w gminie Zaręby Kościelne w 2023 roku

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	% rodzin korzystających z pomocy społecznej	% mieszkańców gminy
Ubóstwo	37	87	44,05%	2,68%
Sieroctwo	0	0	0%	0%
Bezdomność	1	1	1,19%	0,03%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	12	64	14,29%	1,97%
- w tym wielodzietność	11	62	13,10%	1,91%
Bezrobocie	27	80	32,14%	2,46%
Niepełnosprawność	42	79	50%	2,43%
Długotrwała lub ciężka choroba	11	23	13,10%	0,71%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	8	28	9,52%	0,86%
- w tym rodziny niepełne	5	15	5,95%	0,46%
- w tym rodziny wielodzietne	3	14	3,57%	0,43%
Przemoc domowa	2	6	2,38%	0,18%

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	% rodzin korzystających z pomocy społecznej	% mieszkańców gminy
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0%	0%
Alkoholizm	1	1	1,19%	0,03%
Narkomania	0	0	0%	0%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	4	4,76%	0,12%
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	0	0	0%	0%
Zdarzenie losowe	0	0	0%	0%
Sytuacja kryzysowa	0	0	0%	0%
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0%	0%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS.

Zgodnie z artykułem 7 ustawy o pomocy społecznej¹, pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy domowej, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Wśród powodów przyznawania pomocy przez OPS w gminie Zaręby Kościelne w 2023 roku należy wymienić następujące:

- niepełnosprawność wystąpiła u 42 rodzin
- ubóstwo dotknęło 37 rodzin
- bezrobocie dotknęło 27 rodziny
- potrzeba ochrony macierzyństwa dotyczyła 12 rodzin, w tym rodzin wielodzietnych, których było 11
- długotrwała lub ciężka choroba dotyczyła 11 rodzin
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego dotyczyła 8 rodzin, w tym 5 rodzin niepełnych oraz 3 rodzin wielodzietnych
- trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego wystąpiła u 4 rodzin
- w związku z przemocą domową, wsparcie otrzymały 2 rodziny
- bezdomność dotknęła 1 rodziny
- alkoholizm wystąpił u 1 rodziny
- potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi oraz klęska żywiołowa lub ekologiczna, sytuacja kryzysowa, narkomania, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy, zdarzenia losowe oraz sieroctwo nie były przyczyną przyznania wsparcia z pomocy społecznej.

¹ Tekst jednolity Dz.U. z 2024 poz. 1283

W 2023 roku zasiłki stałe przyznano łącznie 27 osobom na łączną kwotę 184 750 zł. Z tego:

- zasiłki stałe dla osób samotnie gospodarujących otrzymały 23 osoby na sumę 169 166 zł
- zasiłki stałe dla osób w rodzinie przyznano 4 osobom na łączną kwotę 15 584 zł.

W 2023 roku zasiłki okresowe przyznano 11 osobom na łączną kwotę 26 353 zł. Z tego:

- z tytułu bezrobocia udzielono 6 zasiłków o wartości 15 569 zł
- z tytułu długotrwałej choroby przyznano 5 zasiłków na łączną kwotę 10 158 zł
- z tytułu niepełnosprawności udzielono 1 zasiłku na kwotę 626 zł.

W 2023 roku gmina Zaręby Kościelne udzieliła wsparcia w różnych formach. Inne zasiłki celowe i świadczenia w naturze przyznano 121 osobom na łączną kwotę 42 184 zł.

Gmina posiadała w 2023 roku środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w wysokości 3 467 526 zł, w tym w budżecie OPS 3 409 081 zł.

2. Zasoby instytucjonalne

W 2023 roku gmina Zaręby Kościelne dysponowała 27 mieszkaniami komunalnymi, w tym 1 mieszkaniem socjalnym. W ciągu roku złożono 3 wnioski o przyznanie mieszkania komunalnego.

Na terenie gminy nie funkcjonował dom pomocy społecznej prowadzony przez gminę. Mieszkańcy gminy, którzy wymagali umieszczenia w takiej placówce, byli kierowani do instytucji prowadzonych przez powiat. W 2023 roku takich osób było 5, a gmina poniosła koszty w wysokości 239 175 złotych za ich pobyt w domu pomocy społecznej.

3. Praca socjalna

W 2023 roku w gminie Zaręby Kościelne przeprowadzono 157 wywiadów środowiskowych, którymi objęto 84 rodziny, liczące łącznie 225 osób. Praca socjalna została skierowana do 31 rodzin, w których znajdowało się łącznie 97 osób.

4. Zasoby i usługi wspierające osoby starsze

Na terenie gminy liczba osób starszych wynosiła 776, co stanowiło 23,88% ogółu mieszkańców. Pomocą społeczną objętych zostało 20 rodzin spośród osób starszych, z czego 14 było jednoosobowych. W sumie udzielone wsparcie dotyczyło 32 członków tych rodzin, co stanowiło 0,98% ogółu mieszkańców gminy.

W gminie Zaręby Kościelne usługi opiekuńcze świadczone dla 3 osób na łączną kwotę 4 356 zł.

5. Zasoby i usługi wspierające osoby z niepełnosprawnościami

Według NSP w gminie Zaręby Kościelne zamieszkiwało 615 osób z niepełnosprawnościami. W 2023 roku niepełnosprawność członka rodziny była powodem, dla którego wsparcie z pomocy społecznej otrzymały 42 rodziny, w których żyło łącznie 79 osób. Warto również zauważyć,

że w 2023 roku z tytułu niepełnosprawności przyznano okresowy zasiłek dla 1 osoby w kwocie 626 zł.

W ramach projektów gmina oferuje także usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wytchnieniowej oraz asystentury osobistej.

6. Zasoby i usługi wspierające osoby w kryzysie bezdomności

W roku 2023 bezdomność była przyczyną udzielenia pomocy społecznej 1 rodzinie, obejmującej 1 osobę, co stanowiło 0,03% populacji.

7. Zasoby i usługi wspierające osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

Analiza statystyk OPS w gminie Zaręby Kościelne wskazała, że w 2023 roku 11 rodzin było objętych świadczeniami z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ze wsparcia z powodu alkoholizmu korzystała w 2023 roku 1 rodzina, w której funkcjonowała 1 osoba.

Na przeciwdziałanie narkomanii gmina przeznaczyła 1 476 zł, a na przeciwdziałanie alkoholizmowi 56 969 złotych. W 2023 roku przyznano 5 zasiłków okresowych z tytułu długotrwałej choroby na łączną kwotę 10 158 zł.

Gmina świadczyła specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla 4 osób, na co wydatkowano 21 237 zł.

8. Zasoby i usługi wspierające rodzinę i dzieci w tym dzieci z niepełnosprawnościami

Według danych GUS, w 2023 roku w gminie Zaręby Kościelne zamieszkiwało 584 osób w wieku przedprodukcyjnym, co stanowiło 17,97% mieszkańców gminy. W przypadku wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej rodziny z dziećmi stanowiły 36,17% spośród wszystkich objętych świadczeniami. W tych rodzinach mieszkało łącznie 130 osób. Rodzin z 1 dzieckiem było 11 i stanowiły 32,35% wszystkich rodzin, rodzin z 2 dziećmi było 8 i stanowiły 23,53% wszystkich rodzin, rodzin z 3 dziećmi były 4 i stanowiły 11,76% wszystkich rodzin, rodzin z 4 dziećmi były 3 i stanowiły 8,82% wszystkich rodzin, rodzin z 5 dziećmi były 4 i stanowiły 11,76% wszystkich rodzin, rodziny z 6 dziećmi były 2 i stanowiły 5,88% wszystkich rodzin, rodzin z 7 i więcej dziećmi były 2 i stanowiły 5,88% wszystkich rodzin. W 2023 roku pomocą społeczną objęto 8 rodzin niepełnych, zamieszkiwanych przez 28 osób.

W 2023 r. w gminie Zaręby Kościelne świadczenia przyznane w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" otrzymało 41 dzieci, co stanowiło koszt 18 200 zł. Pracą asystenta rodziny objęto 10 rodzin. Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej wyniósł 16 101 zł. W 2023 roku na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego wydatkowano 2 360 966 zł.

ROZDZIAŁ II

DIAGNOZA USŁUG SPOŁECZNYCH – WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO MIESZKAŃCÓW GMINY ZARĘBY KOŚCIELNE

I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej

1. Metodologia badania

Na potrzeby niniejszej diagnozy zostało przeprowadzone przez firmy IBC oraz CBM Indicator we współpracy z MCPS **badanie mieszkańców** gmin i powiatów w zakresie świadczonych usług społecznych w województwie mazowieckim. Badanie miało charakter ilościowy i zostało przeprowadzone w styczniu i lutym 2025 roku za pomocą kwestionariusza ankietowego skierowanego do mieszkańców korzystających i niekorzystających z usług społecznych. W badaniu zostało zastosowane podejście mieszane (mixed mode) obejmujące trzy techniki zbierania danych: CAWI (ankieta online), CATI (wywiady telefoniczne) oraz CAPI (wywiady bezpośrednie). **Wielkość próby dla mieszkańców gminy Zaręby Kościelne wyniosła 90 ankietowanych** (część pytań ze względu na ich tematykę została zadana mniejszej, dedykowanej grupie mieszkańców).

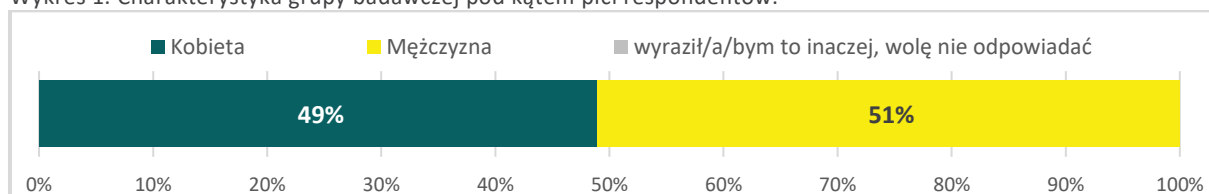
W badaniu mieszkańców gminy wyodrębniono dwie grupy: **beneficjentów usług społecznych** oraz **mieszkańców niekorzystających z usług społecznych**. Do grona beneficjentów zostały zaliczone osoby należące do pięciu podgrup i korzystające w ciągu ostatnich 3 lat z dedykowanych im usług społecznych:

- osoby starsze
- osoby z niepełnosprawnościami (w tym dzieci)
- osoby w kryzysie bezdomności
- osoby z problemami zdrowia psychicznego
- rodziny z dziećmi.

2. Charakterystyka grupy badawczej

Poniżej prezentujemy charakterystykę grupy badawczej w zakresie następujących zmiennych: płci, wieku, wykształcenia, sytuacji zawodowej, sytuacji materialnej respondentów. Grupa ta uczestniczyła w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Zaręby Kościelne o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla pięciu grup beneficjentów.

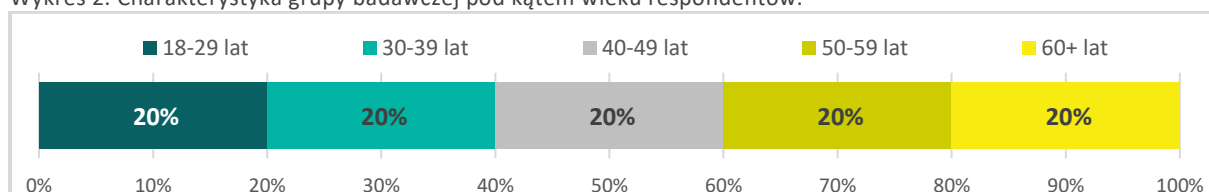
Wykres 1. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem płci respondentów.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przedmiotowym badaniu przeważającą grupą respondentów pod kątem płci byli mężczyźni (stanowili 51% badanych).

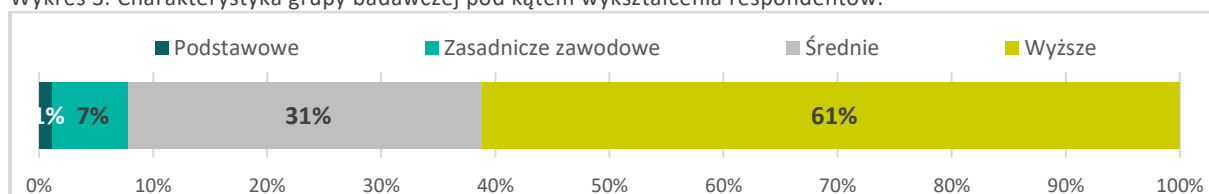
Wykres 2. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wieku respondentów.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku wieku respondentów nie odnotowano jednej dominującej grupy respondentów. W każdej z badanych grup wiekowych odnotowano około 20% ankietowanych.

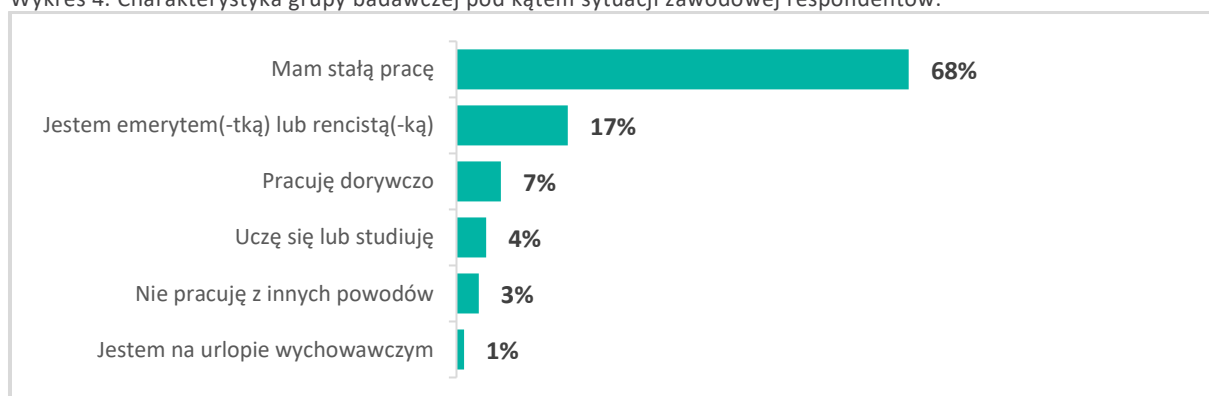
Wykres 3. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wykształcenia respondentów.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Analiza ankiet badawczych wykazała, że w przypadku wykształcenia respondentów to dominującymi grupami byli ci z wykształceniem wyższym (61% badanych) i średnim (31% badanych).

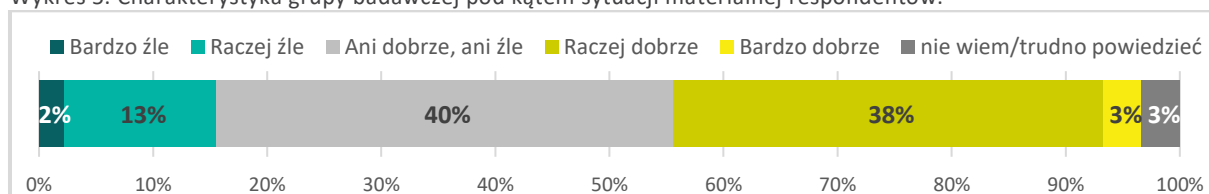
Wykres 4. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Jeżeli chodzi o charakterystykę grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów przeważającą grupą były osoby posiadające stałą pracę (68% badanych).

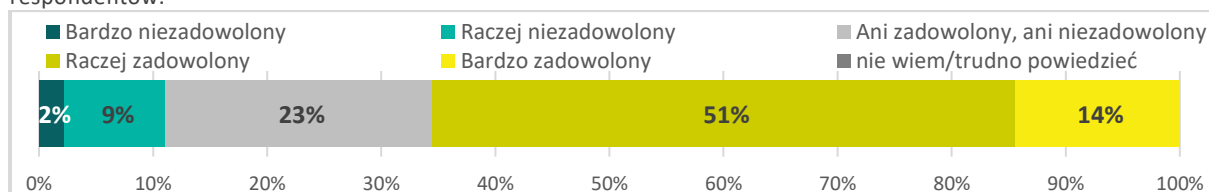
Wykres 5. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji materialnej respondentów.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Respondenci określili w przeważającej części swoją sytuację materialną jako ani dobrą, ani złą (40% badanych) oraz raczej dobrą (38% badanych).

Wykres 6. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem stopnia zadowolenia zamieszkiwania na terenie gminy przez respondentów.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

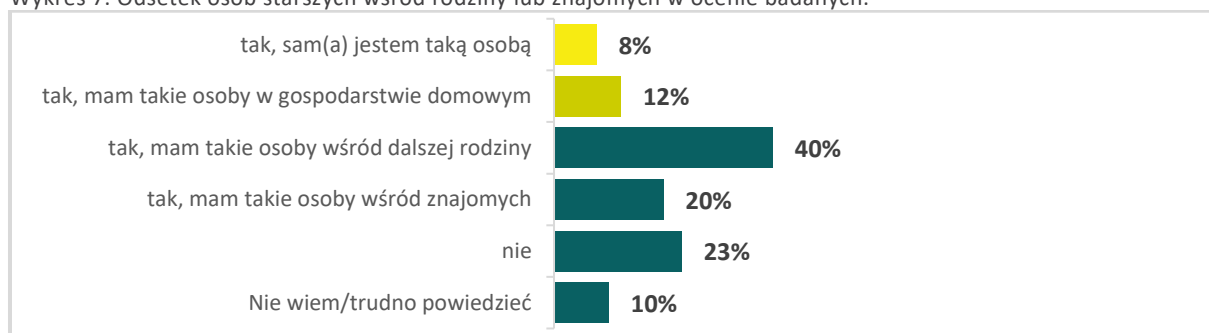
Ankietowani biorący udział w badaniu wyrazili opinię, że są raczej zadowoleni (51% badanych) oraz ani zadowoleni, ani niezadowoleni (23% badanych) z zamieszkiwania na terenie gminy Zaręby Kościelne.

II. Opinie o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie w pięciu grupach beneficjentów

1. Usługi społeczne dla osób starszych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Zaręby Kościelne o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób starszych.

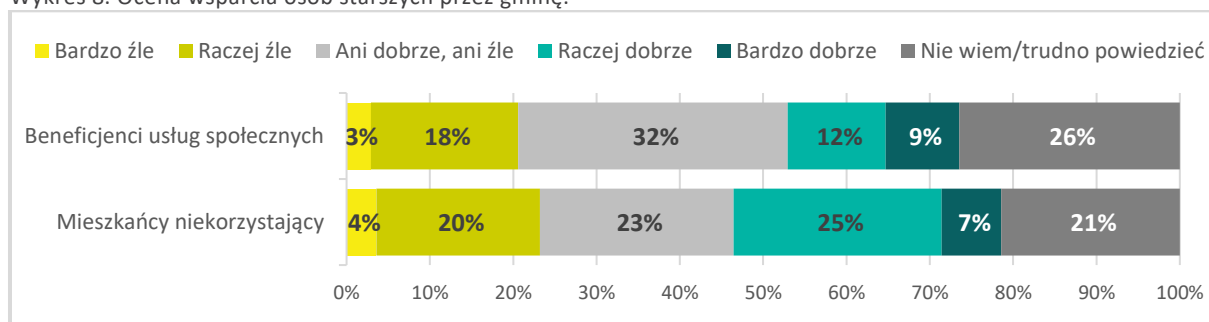
Wykres 7. Odsetek osób starszych wśród rodziny lub znajomych w ocenie badanych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Zaręby Kościelne 8% stanowiły osoby starsze, dodatkowo 12% badanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym, natomiast 40% ankietowanych ma takie osoby wśród dalszej rodziny a 20% wśród znajomych.

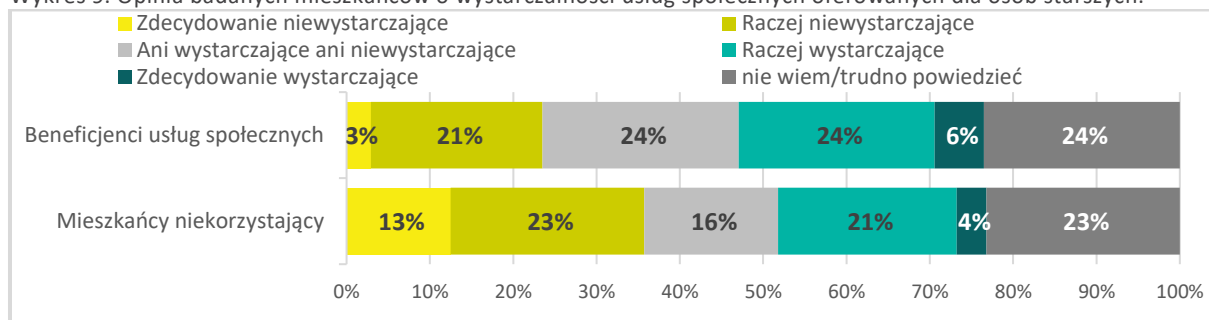
Wykres 8. Ocena wsparcia osób starszych przez gminę.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców ocena wsparcia osób starszych przez gminę Zaręby Kościelne jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych w takim samym stopniu oceniają ww. wsparcie źle i dobrze (po 21% badanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający z tych usług, częściej oceniają to wsparcie dobrze (32% badanych) niż oceniają źle (24% ankietowanych).

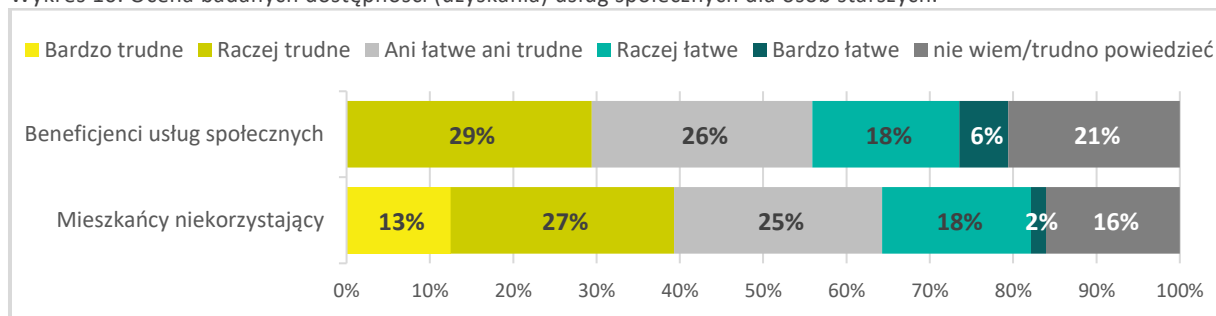
Wykres 9. Opinia badanych mieszkańców o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób starszych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Opinia o tym czy usługi oferowane przez gminę Zaręby Kościelne osobom starszym są wystarczające jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że usługi te są wystarczające (30% badanych), niż są niewystarczające (24% badanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia mają odwrotne zdanie (36% badanych uznało je za niewystarczające, 25% badanych uznało je za wystarczające).

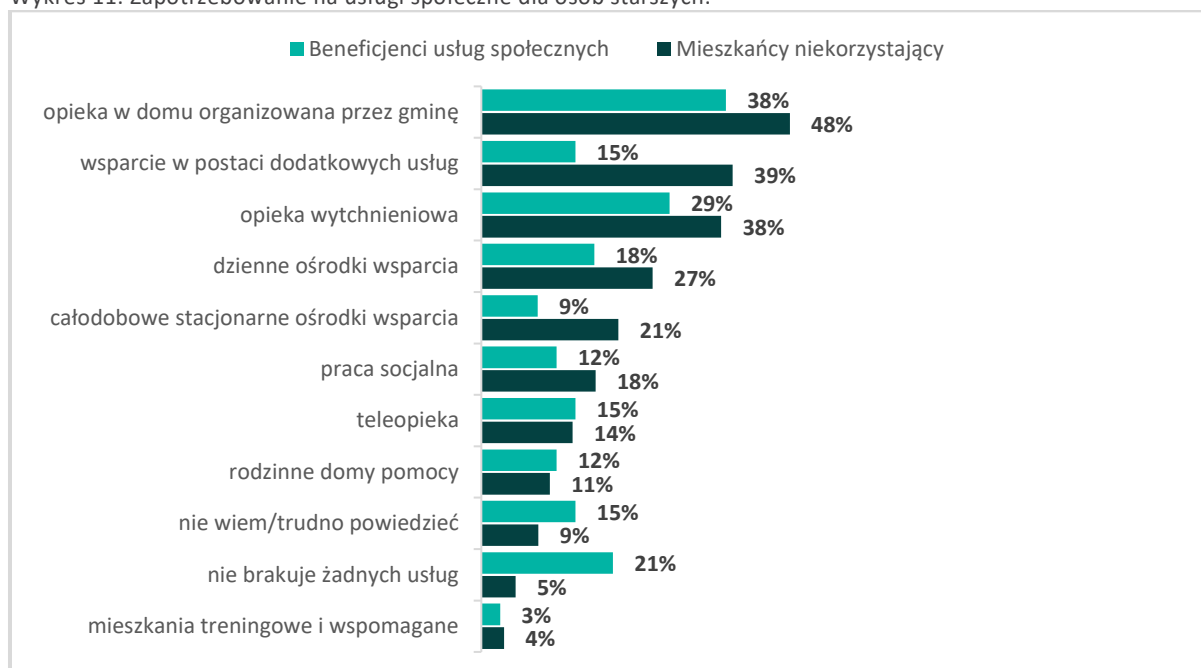
Wykres 10. Ocena badanych dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób starszych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób starszych na terenie gminy Zaręby Kościelne jest trudne (takiego zdania jest 29% beneficjentów usług społecznych i 40% niekorzystających z nich).

Wykres 11. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób starszych.

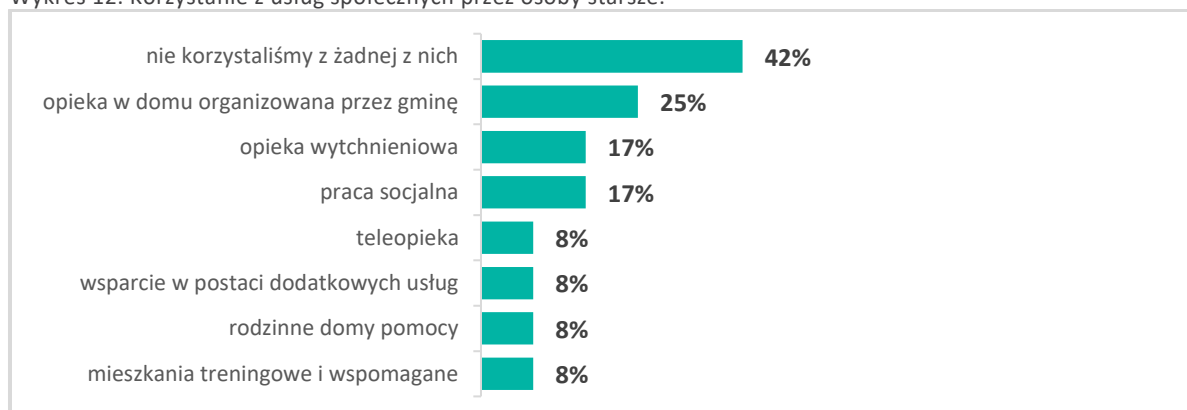

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Zaręby Kościelne najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób starszych to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu).

Wykres 12. Korzystanie z usług społecznych przez osoby starsze.

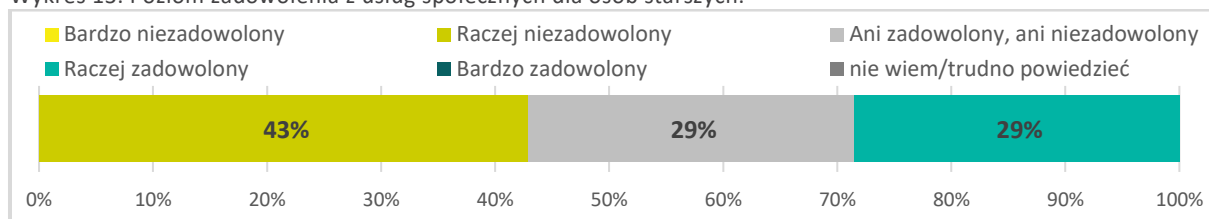
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy formularzy badawczych wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby starsze najczęściej korzystały w gminie Zaręby Kościelne z następujących usług:

- usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania organizowanych przez gminę
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służącego ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej)

- pracy socjalnej.

Wykres 13. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób starszych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Mieszkańcy gminy Zaręby Kościelne korzystający z usług społecznych są z nich niezadowoleni (43% niezadowolonych do 29% zadowolonych).

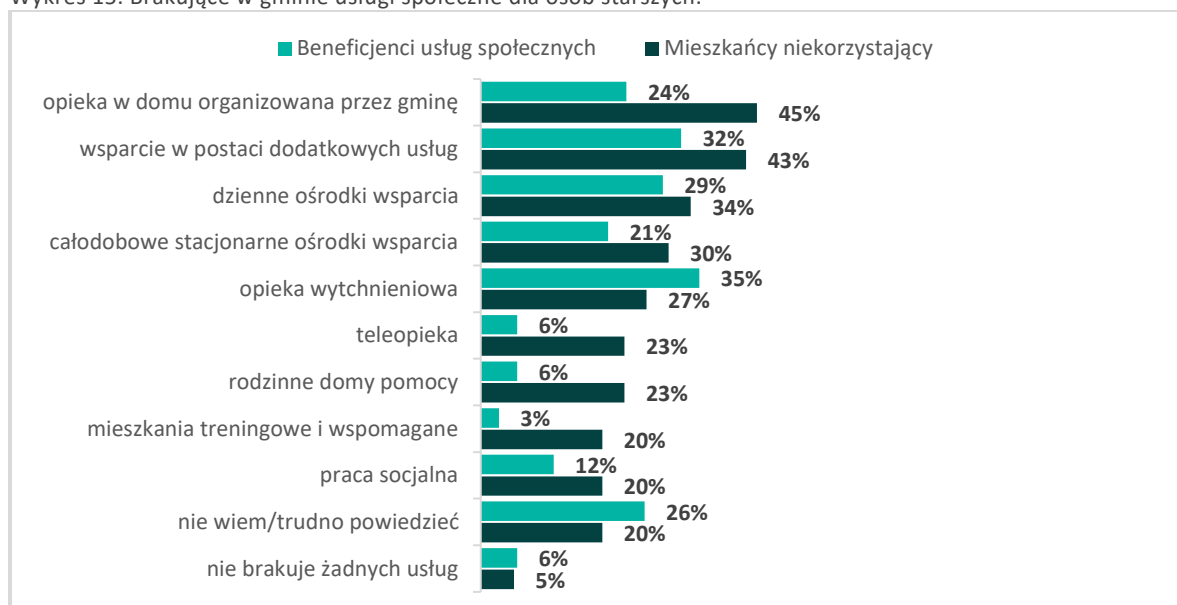
Wykres 14. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby starsze.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby starsze, które nie były objęte usługami społecznymi, jako przyczynę niekorzystania z nich wskazywały głównie, że: radzą sobie samodzielnie (70% ankietowanych), wystarcza im pomoc rodziny (30% ankietowanych), brak jest informacji o takich usługach w gminie (30% ankietowanych).

Wykres 15. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób starszych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

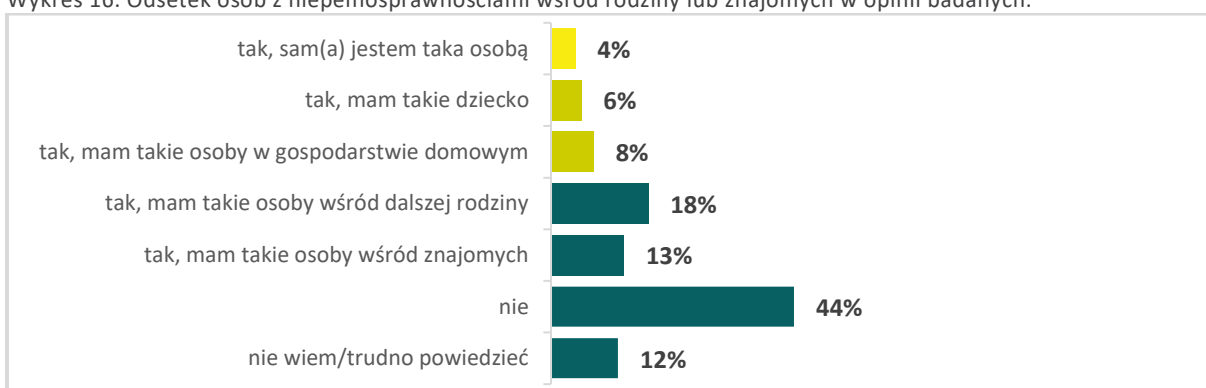
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy najbardziej brakującymi usługami społecznymi dla osób starszych jest:

- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- dzienne ośrodki wsparcia.

2. Usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami (w tym dzieci)

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Zaręby Kościelne o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób z niepełnosprawnościami.

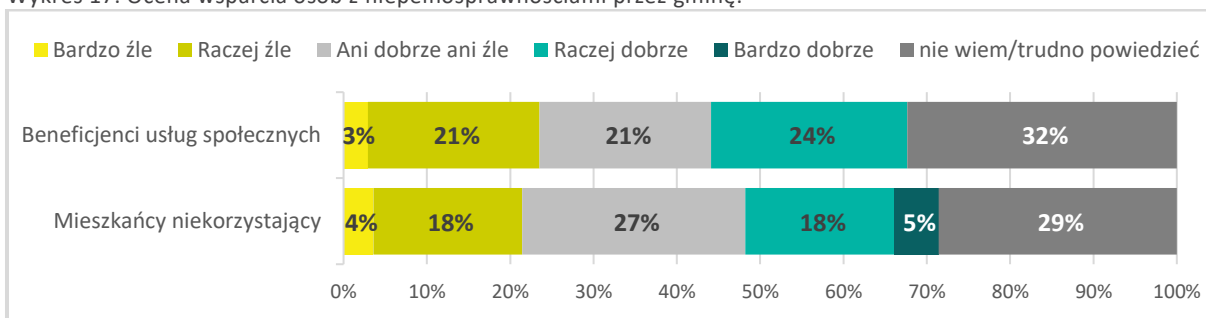
Wykres 16. Odsetek osób z niepełnosprawnościami wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Zaręby Kościelne 4% spośród nich stanowiły os. z niepełnosprawnościami. Dodatkowo 6% przyznało, że jest rodzicem dziecka z niepełnosprawnością, 8% ankietowanych ma takie osoby w gospodarstwie domowym natomiast 13% badanych ma takie osoby wśród znajomych.

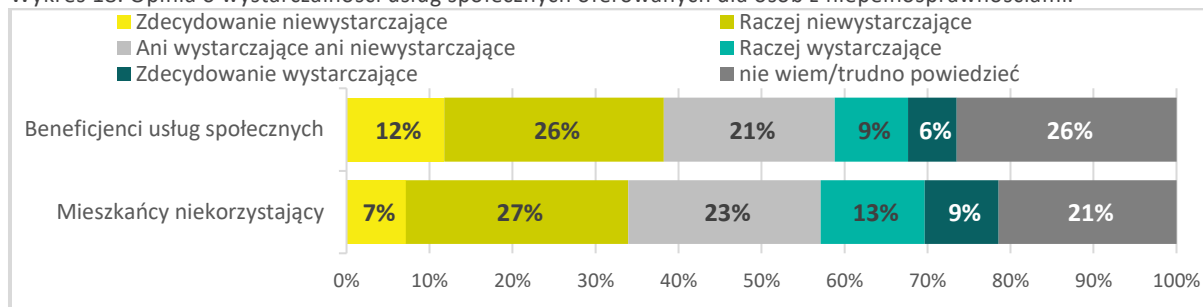
Wykres 17. Ocena wsparcia osób z niepełnosprawnościami przez gminę.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców ocena wsparcia osób z niepełnosprawnościami przez gminę Zaręby Kościelne jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych w takim samym stopniu oceniają ww. wsparcie źle i dobrze (po 24% badanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający z tych usług, częściej oceniają to wsparcie dobrze (23% badanych) niż oceniają źle (22% badanych).

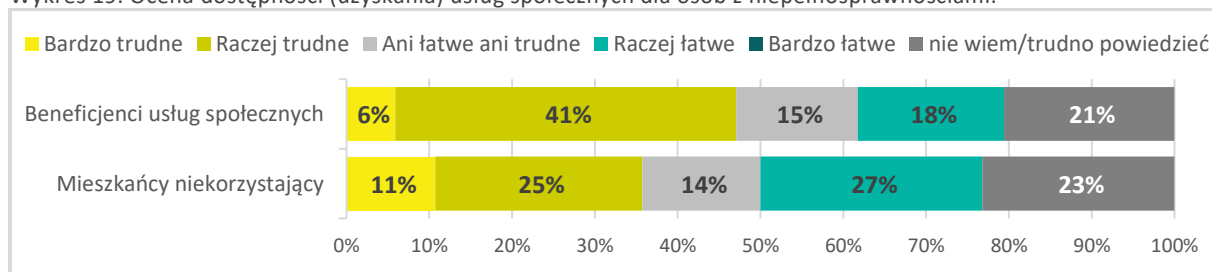
Wykres 18. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród badanych mieszkańców przeważa opinia o tym, że usługi oferowane przez gminę Zaręby Kościelne dla osób z niepełnosprawnościami są niewystarczające (tak myśli 38% beneficjentów usług społecznych i 34% niekorzystających z nich).

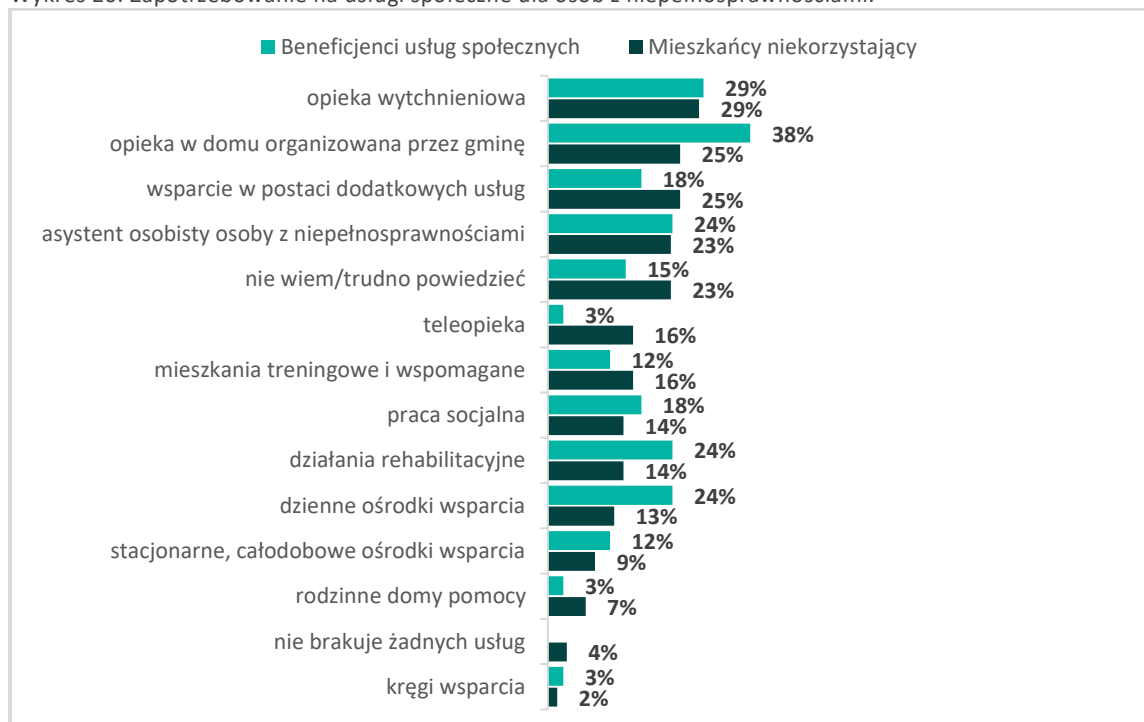
Wykres 19. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy Zaręby Kościelne jest trudne (47% beneficjentów usług społecznych i 36% niekorzystających z nich).

Wykres 20. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami.

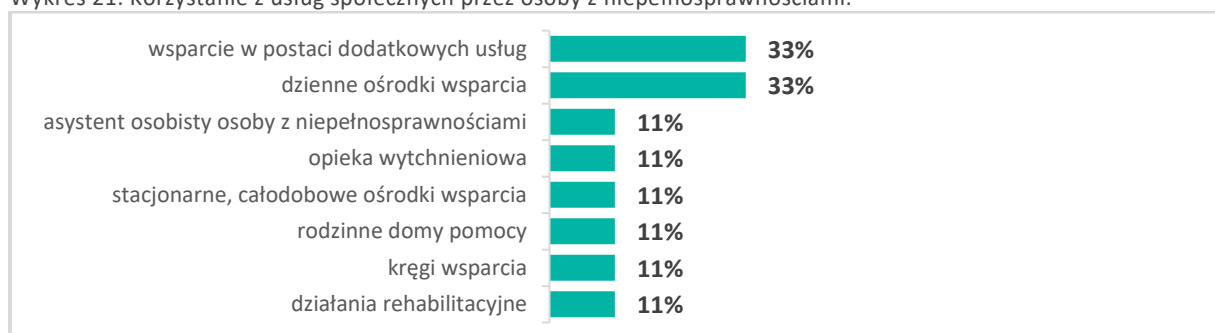

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Zaręby Kościelne najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami.

Wykres 21. Korzystanie z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami.

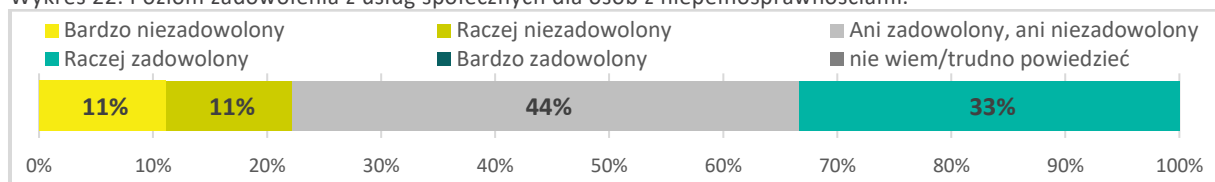

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ankietowani uznali, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby z niepełnosprawnościami najczęściej korzystały z następujących usług:

- wsparcia w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu)
- dziennych ośrodków wsparcia.

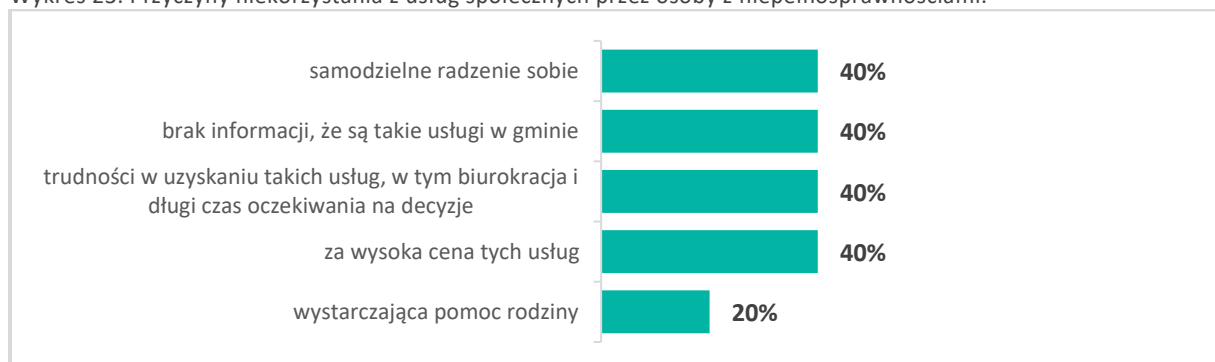
Wykres 22. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ankietowani mieszkańcy gminy Zaręby Kościelne, korzystający z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami stwierdzili, że w większości jest z nich zadowolona (33% zadowolonych do 22% niezadowolonych).

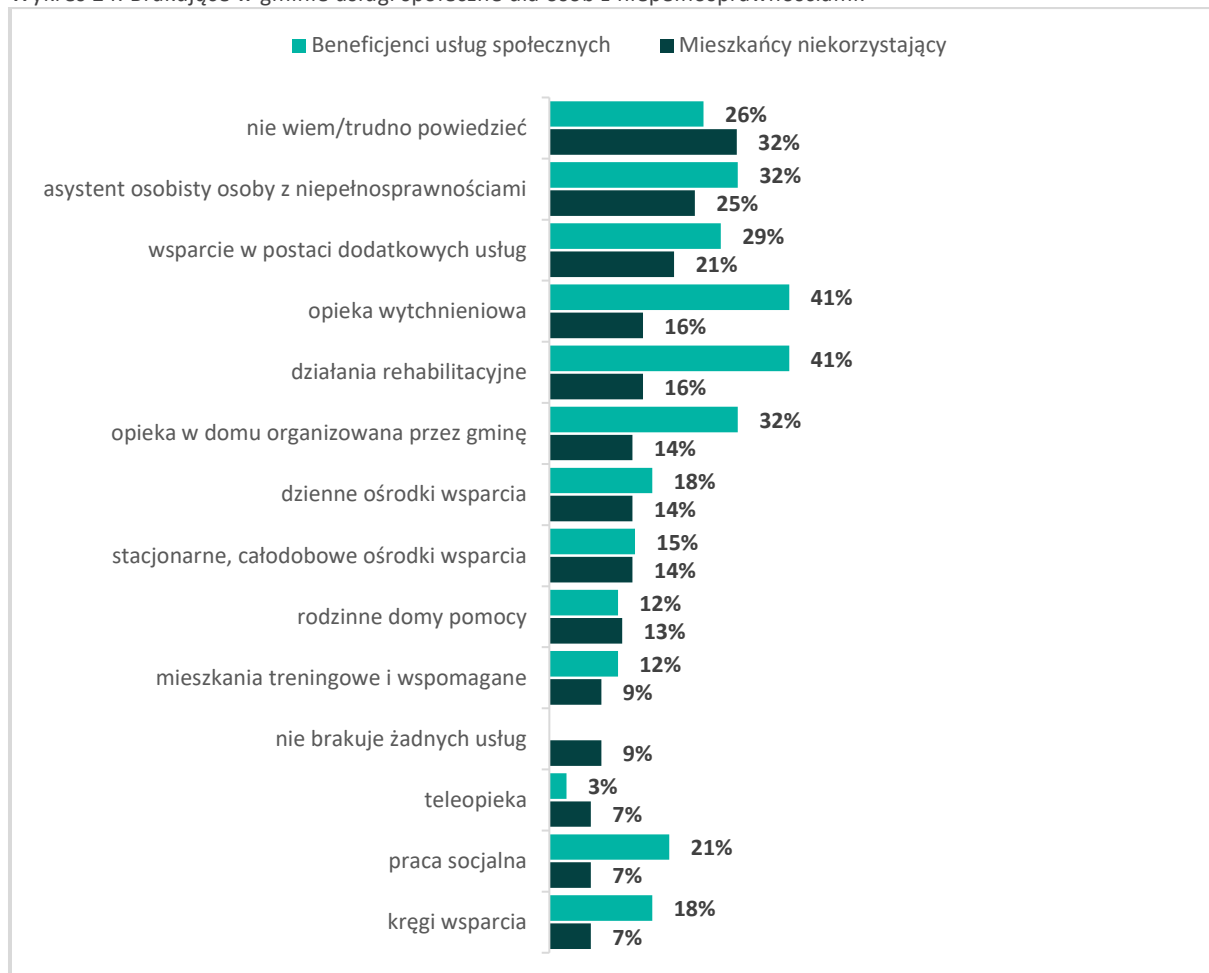
Wykres 23. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby z niepełnosprawnościami, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich wskazywały na: radzenie sobie samodzielnie, brak informacji o świadczeniu takich usług w gminie, trudności w uzyskaniu dostępu takich usług, w tym: biurokracja i długi czas oczekiwania na decyzje oraz za wysoką cenę tych usług (po 40% ankietowanych).

Wykres 24. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

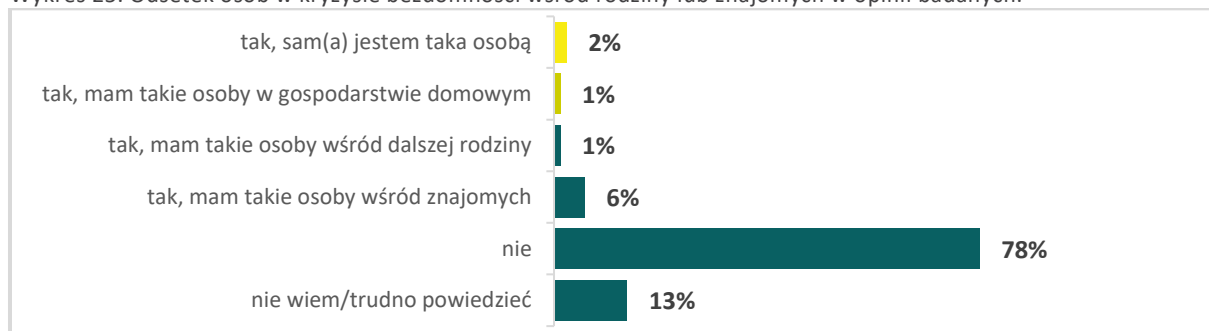
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy najbardziej brakujące usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami to:

- asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- działania rehabilitacyjne.

3. Usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Zaręby Kościelne o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób w kryzysie bezdomności.

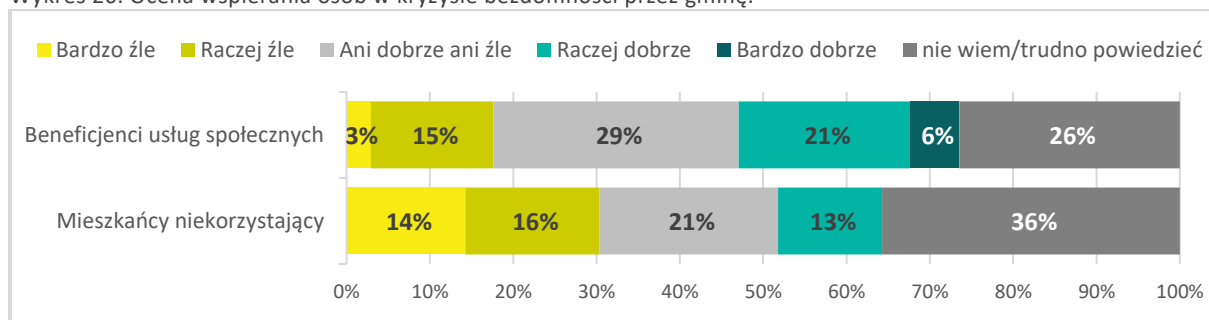
Wykres 25. Odsetek osób w kryzysie bezdomności wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Zaręby Kościelne niespełna 2% spośród nich stanowią osoby w kryzysie bezdomności. Dodatkowo 1% badanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym, 1% ankietowanych ma takie osoby wśród dalszej rodziny, natomiast 6% wskazało na takie osoby wśród znajomych.

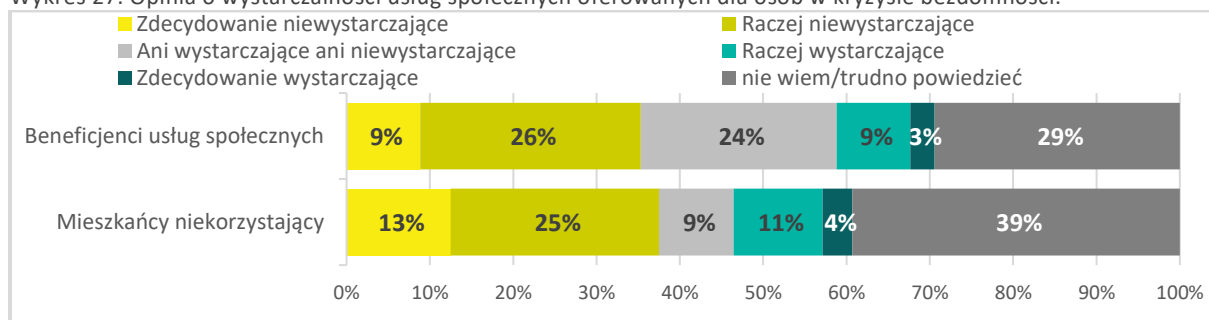
Wykres 26. Ocena wspierania osób w kryzysie bezdomności przez gminę.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych mieszkańców ocena wsparcia osób w kryzysie bezdomności przez gminę Zaręby Kościelne jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej oceniają ww. wsparcie dobrze (27% badanych) niż oceniają źle (18% ankietowanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający z nich są odwrotnego zdania (30% badanych oceniło to wsparcie źle, natomiast 13% badanych oceniło je dobrze).

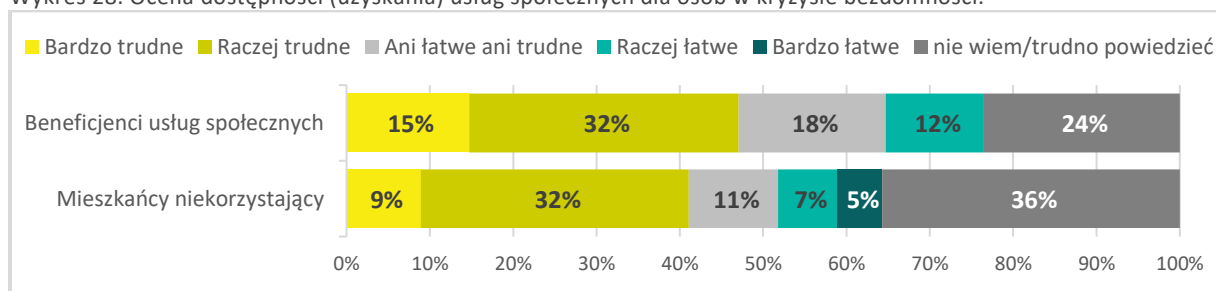
Wykres 27. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie bezdomności.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ankietowani wskazali także, że usługi oferowane osobom w kryzysie bezdomności przez gminę Zaręby Kościelne są niewystarczające (tak uważa 35% beneficjentów usług społecznych i 38% niekorzystających z nich).

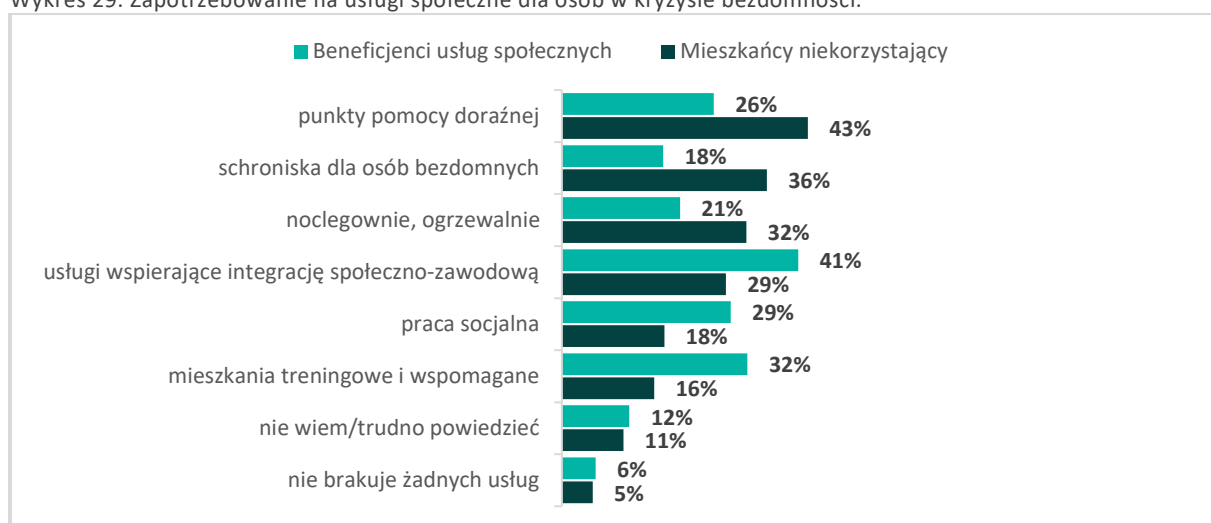
Wykres 28. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności na terenie gminy Zaręby Kościelne jest trudne (47% beneficjentów usług społecznych i 41% niekorzystających z nich).

Wykres 29. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności.

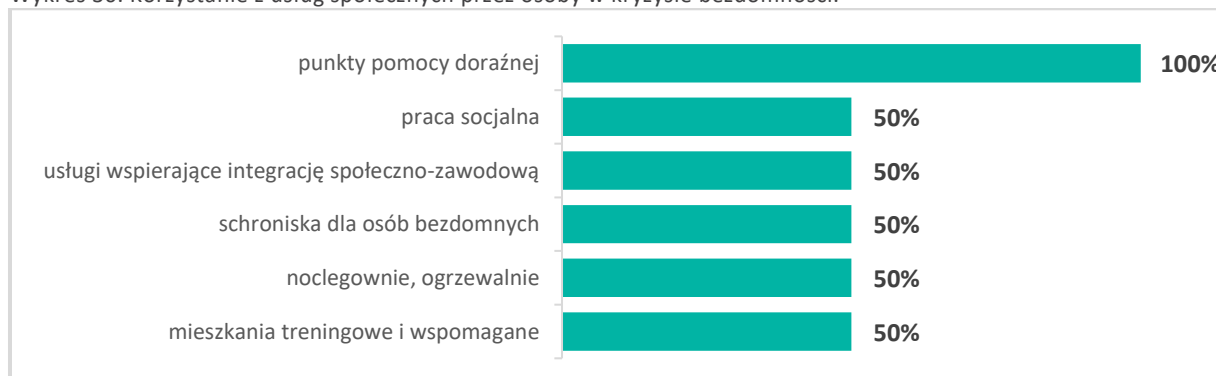

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Zaręby Kościelne najbardziej potrzebnymi usługami społecznymi dla osób w kryzysie bezdomności są:

- usługi wspierające integrację społeczno-zawodową
- punkty pomocy doraźnej
- schroniska dla osób bezdomnych.

Wykres 30. Korzystanie z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności.

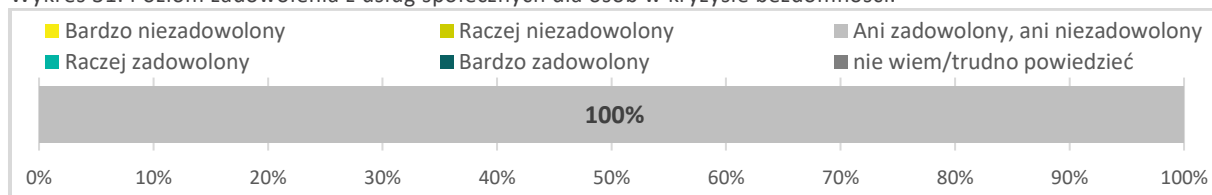

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby w kryzysie bezdomności z terenu gminy Zaręby Kościelne najczęściej korzystały z następujących usług:

- punktów pomocy doraźnej
- pracy socjalnej
- usług wspierających integrację społeczno-zawodową
- schronisk dla osób bezdomnych
- noclegowni, ogrzewalni
- mieszkań treningowych i wspomaganych.

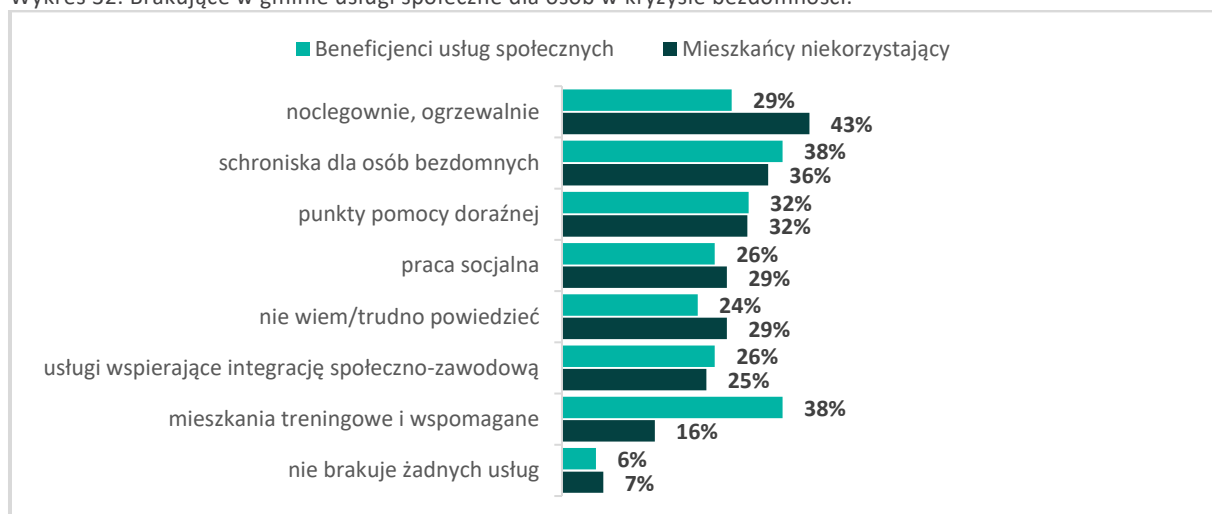
Wykres 31. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby w kryzysie bezdomności korzystające z usług społecznych wyraziły opinię, że są z nich ani zadowolone, ani niezadowolone.

Wykres 32. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

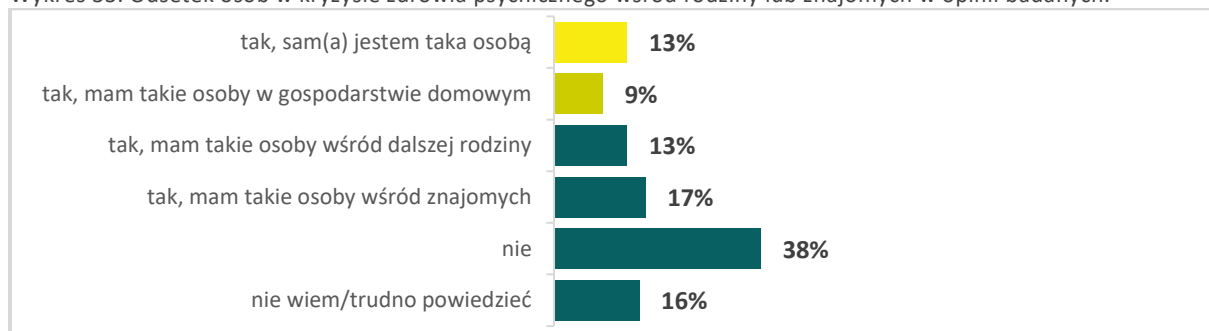
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy Zaręby Kościelne najbardziej brakuje następujących usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności:

- schronisk dla osób bezdomnych
- noclegowni, ogrzewalni
- punktów pomocy doraźnej.

4. Usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Zaręby Kościelne o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

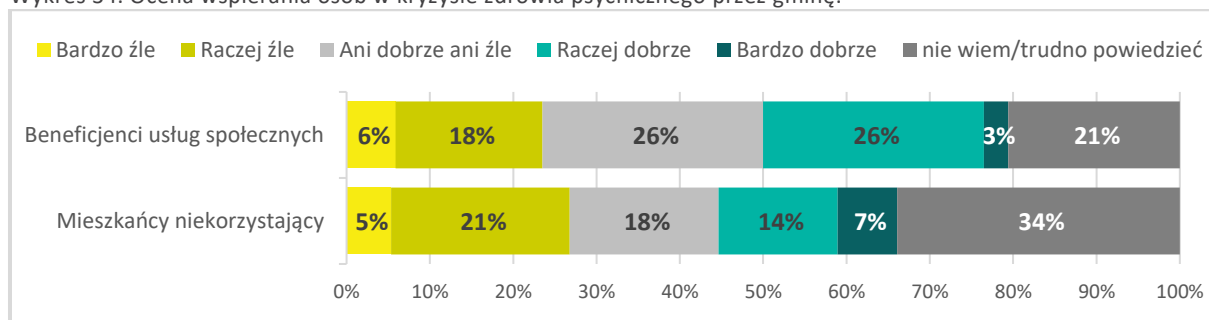
Wykres 33. Odsetek osób w kryzysie zdrowia psychicznego wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców 13% stanowiły osoby w kryzysie zdrowia psychicznego. Dodatkowo 9% ankietowanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym, 13% uczestników badania przyznało, że ma takie osoby wśród dalszej rodziny, a 17% wśród znajomych.

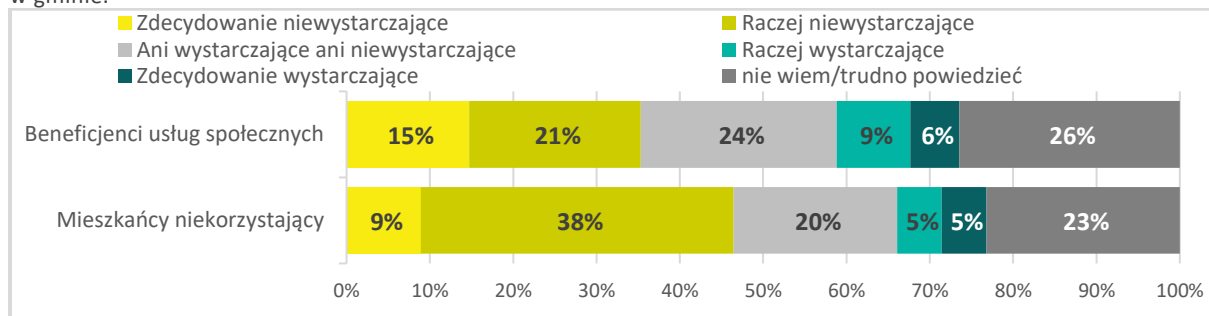
Wykres 34. Ocena wspierania osób w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych mieszkańców ocena wsparcia osób w zdrowia psychicznego przez gminę Zaręby Kościelne jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej oceniają ww. wsparcie dobrze (29% badanych) niż oceniają źle (24% ankietowanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający z nich są odwrotnego zdania (26% badanych oceniło to wsparcie źle, natomiast 21% badanych oceniło je dobrze).

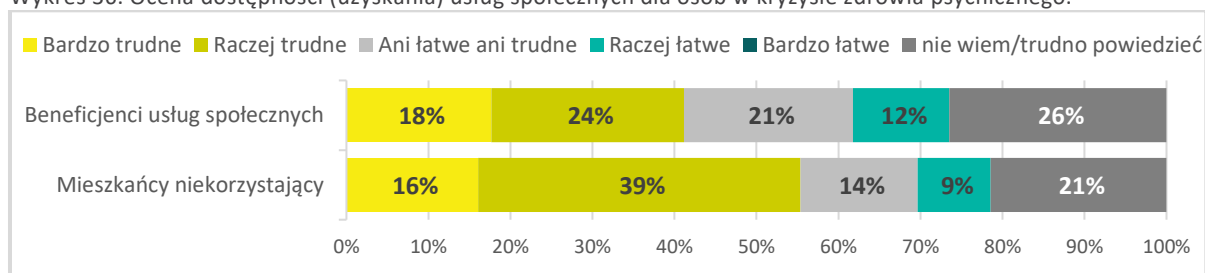
Wykres 35. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Uczestniczący w badaniu mieszkańcy stwierdzili, że usługi oferowane osobom w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę Zaręby Kościelne są niewystarczające (tak myśli 36% beneficjentów usług społecznych i 47% niekorzystających z nich).

Wykres 36. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego na terenie gminy Zaręby Kościelne jest trudne (42% beneficjentów usług społecznych i 55% niekorzystających z nich).

Wykres 37. Potrzeba usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego w gminie.

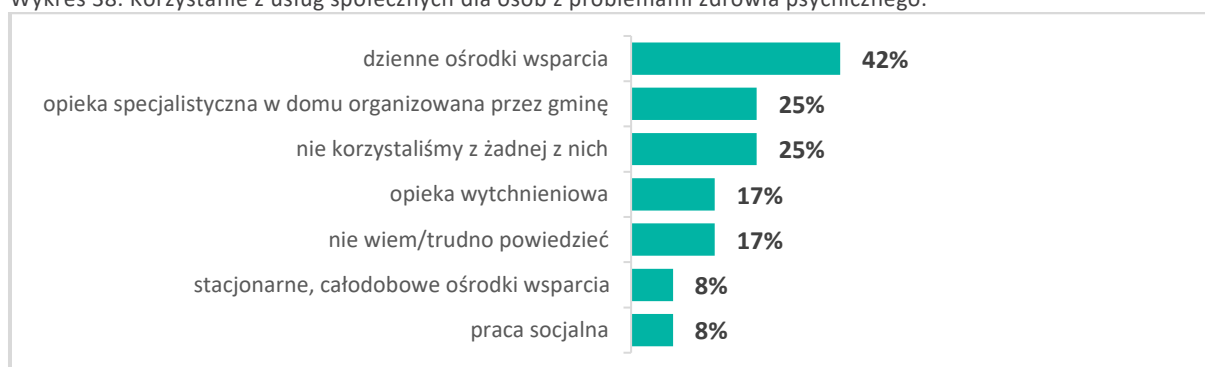

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Zaręby Kościelne najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego to:

- dzienne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- specjalistyczne usługi świadczone w miejscu zamieszkania przez gminę
- stacjonarne, całodobowe ośrodki wsparcia.

Wykres 38. Korzystanie z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.

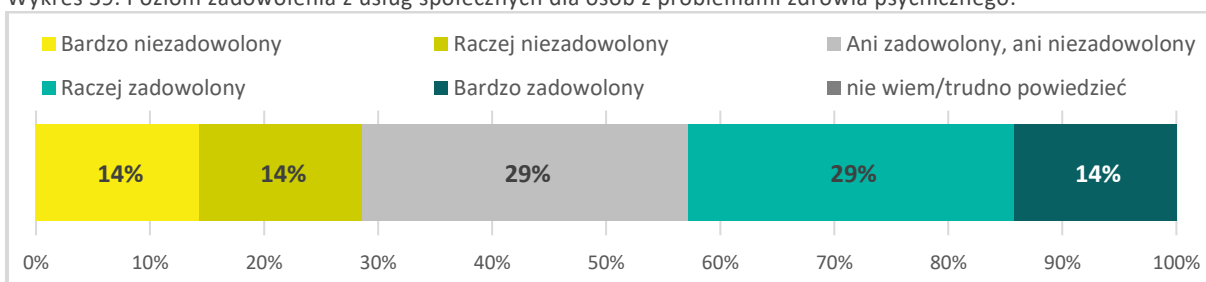

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat osoby w kryzysie zdrowia psychicznego z terenu gminy Zaręby Kościelne najczęściej korzystały z następujących usług:

- dziennych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- specjalistycznych usług świadczonych w miejscu zamieszkania przez gminę
- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służącego ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej).

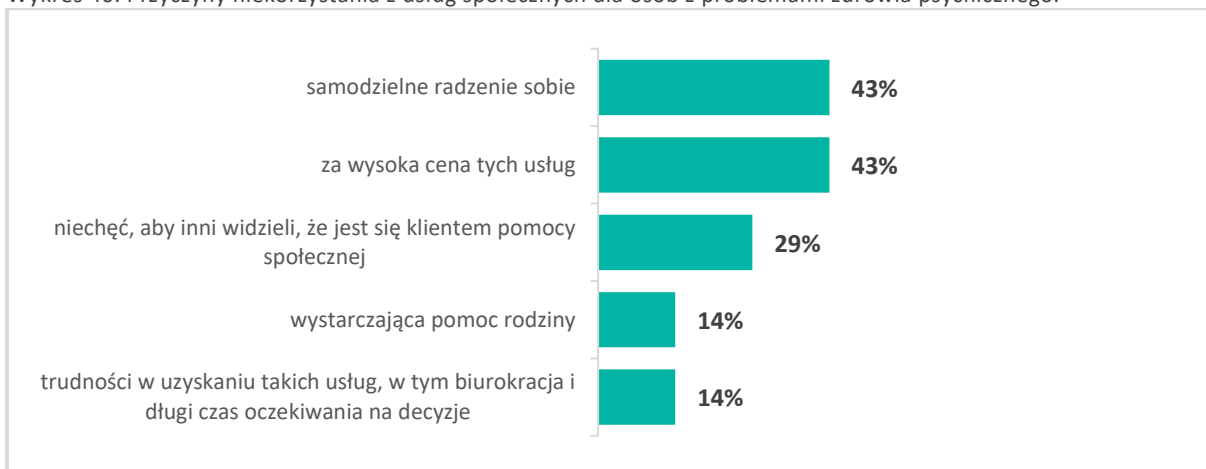
Wykres 39. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród ankietowanych z terenu gminy Zaręby Kościelne korzystających z usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego większość wyraziło swoje zadowolenie z poziomu ich świadczenia (43% zadowolonych do 28% niezadowolonych).

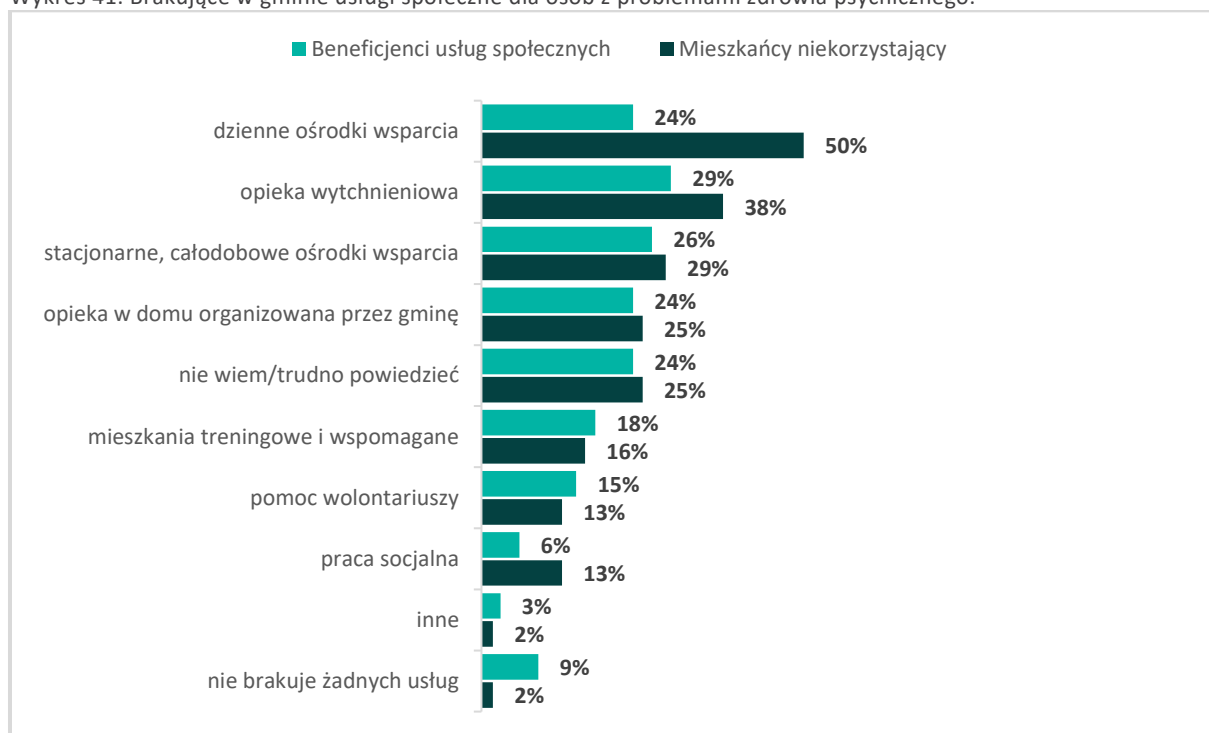
Wykres 40. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby z problemami zdrowia psychicznego, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich głównie wskazywały na: radzenie sobie samodzielnie oraz za wysoką cenę tych usług (po 43% ankietowanych).

Wykres 41. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z problemami zdrowia psychicznego.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

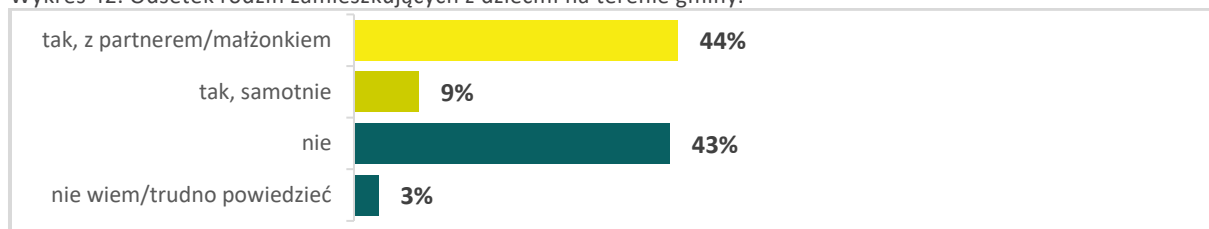
Zdaniem beneficjentów i pozostałych mieszkańców gminy Zaręby Kościelne najbardziej brakującymi usługami społecznymi dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego są:

- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- dzielne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- stacjonarne, całodobowe ośrodki wsparcia.

5. Usługi społeczne dla rodzin z dziećmi

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Zaręby Kościelne o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla rodzin z dziećmi.

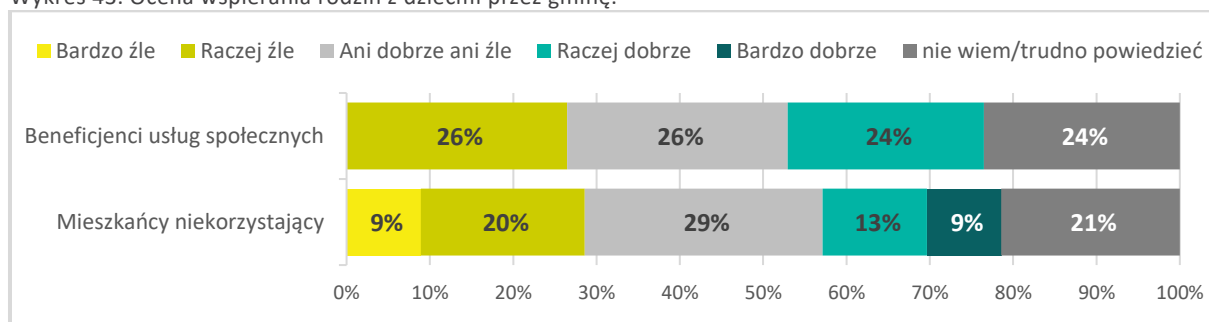
Wykres 42. Odsetek rodzin zamieszkujących z dziećmi na terenie gminy.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Zaręby Kościelne 44% ankietowanych stanowiły rodziny z dziećmi. Dodatkowo 9% uczestników badania przyznało, że mieszka samotnie z dziećmi, natomiast 43% nie posiada dzieci.

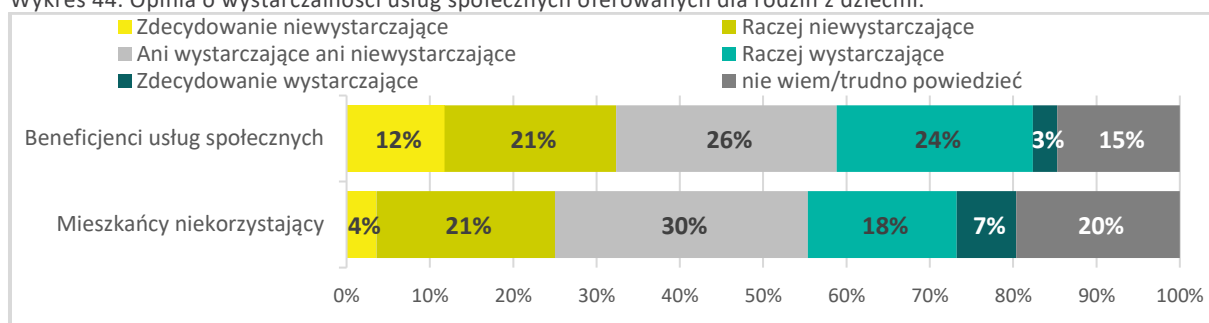
Wykres 43. Ocena wspierania rodzin z dziećmi przez gminę.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Zaręby Kościelne źle wspiera rodziny z dziećmi (takiego zdania jest 26% beneficjentów usług społecznych i 29% niekorzystających z nich).

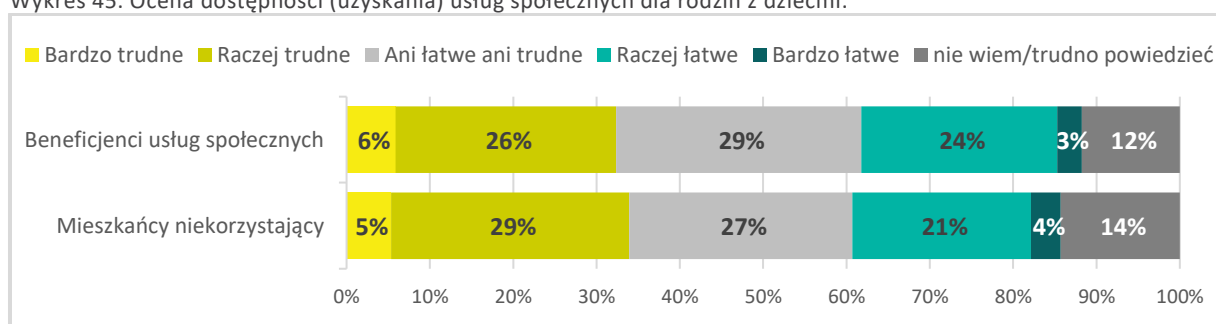
Wykres 44. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla rodzin z dziećmi.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Opinia o tym czy usługi oferowane przez gminę Wąsewo rodzinom z dziećmi są wystarczające jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że usługi te są niewystarczające (33% badanych) niż są wystarczające (27% badanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia, w takim samym stopniu uznają je za wystarczające jak i niewystarczające (po 25% badanych).

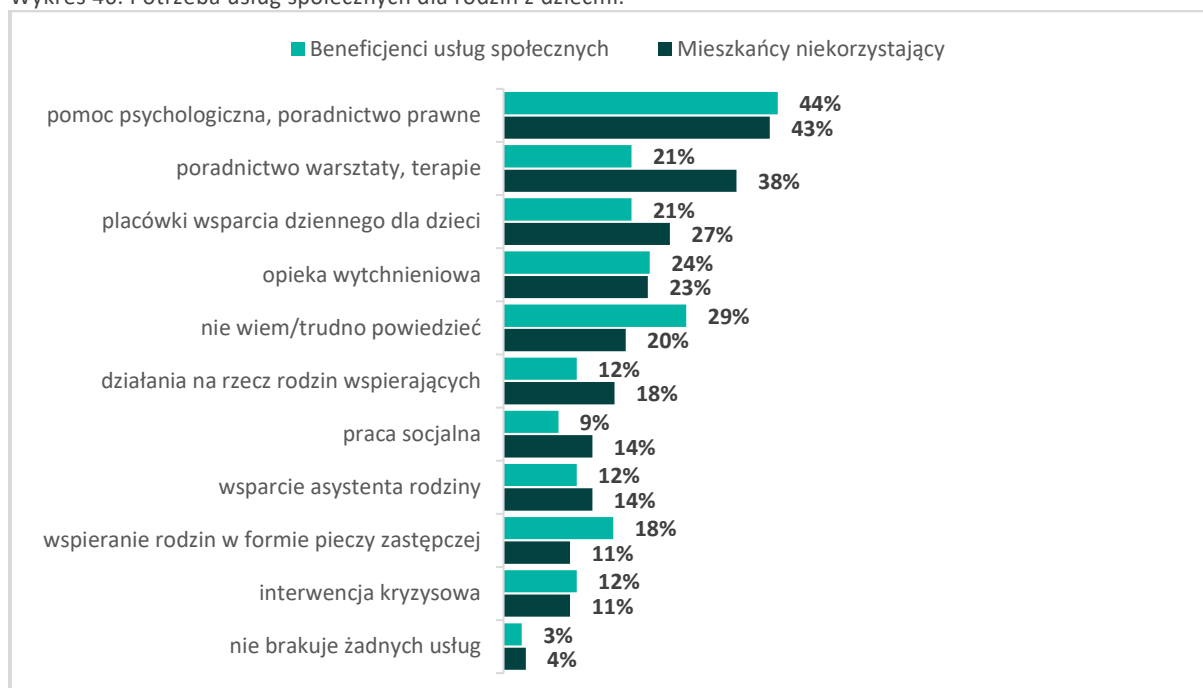
Wykres 45. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla rodzin z dziećmi.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla rodzin z dziećmi na terenie gminy Zaręby Kościelne jest trudne (tak uważa 32% beneficjentów usług społecznych i 34% niekorzystających z nich).

Wykres 46. Potrzeba usług społecznych dla rodzin z dziećmi.

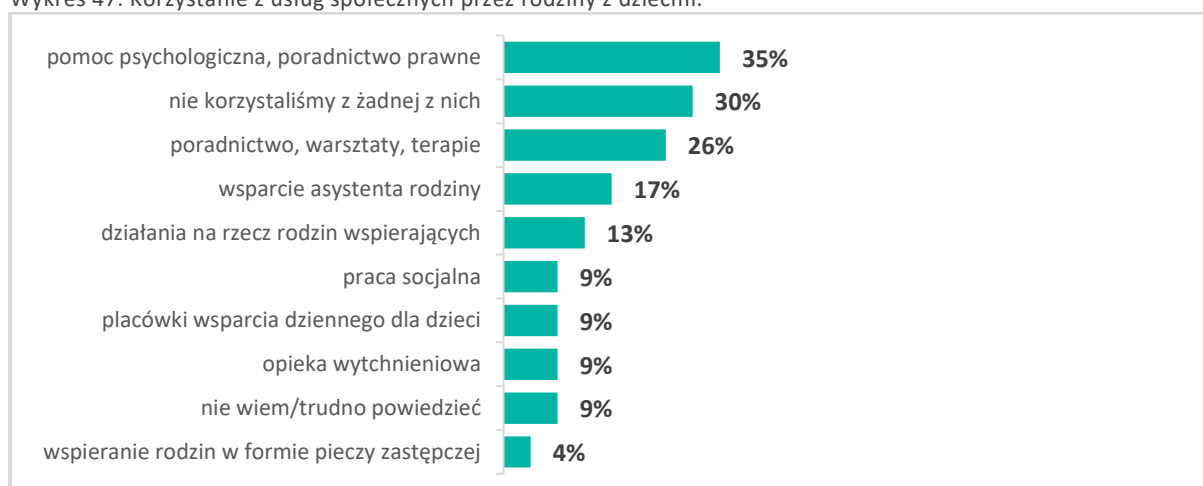

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Zaręby Kościelne najbardziej potrzebne usługi społeczne dla rodzin z dziećmi to:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne
- poradnictwo, warsztaty, terapie
- placówki wsparcia dziennego dla dzieci.

Wykres 47. Korzystanie z usług społecznych przez rodziny z dziećmi.

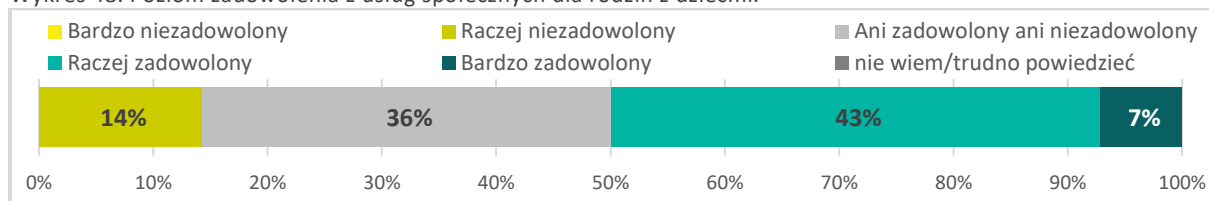

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że w ciągu ostatnich 3 lat rodziny z dziećmi z terenu gminy Zaręby Kościelne najczęściej korzystały z następujących usług:

- pomocy psychologicznej, poradnictwa prawnego
- poradnictwa, warsztatów, terapii
- wsparcia asystenta rodziny.

Wykres 48. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla rodzin z dziećmi.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród ankietowanych z terenu gminy Zaręby Kościelne korzystających z usług społecznych dla rodzin z dziećmi większość wyraziło swoje zadowolenie z poziomu ich świadczenia (50% zadowolonych do 14% niezadowolonych).

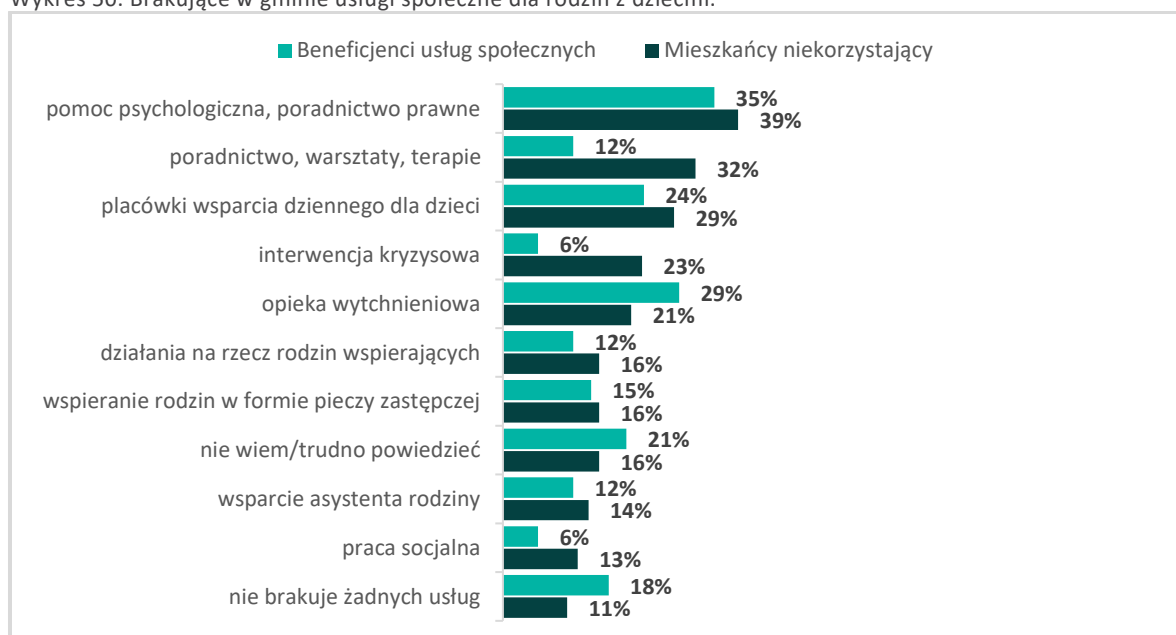
Wykres 49. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez rodziny z dziećmi.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Rodziny z dziećmi, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich głównie wskazywały na: radzenie sobie samodzielne z problemami (71% ankietowanych), niechęć, by inni widzieli, że jest się klientem pomocy społecznej (18% badanych) oraz brak informacji, że są takie usługi na terenie gminy (14% badanych).

Wykres 50. Brakujące w gminie usługi społeczne dla rodzin z dziećmi.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

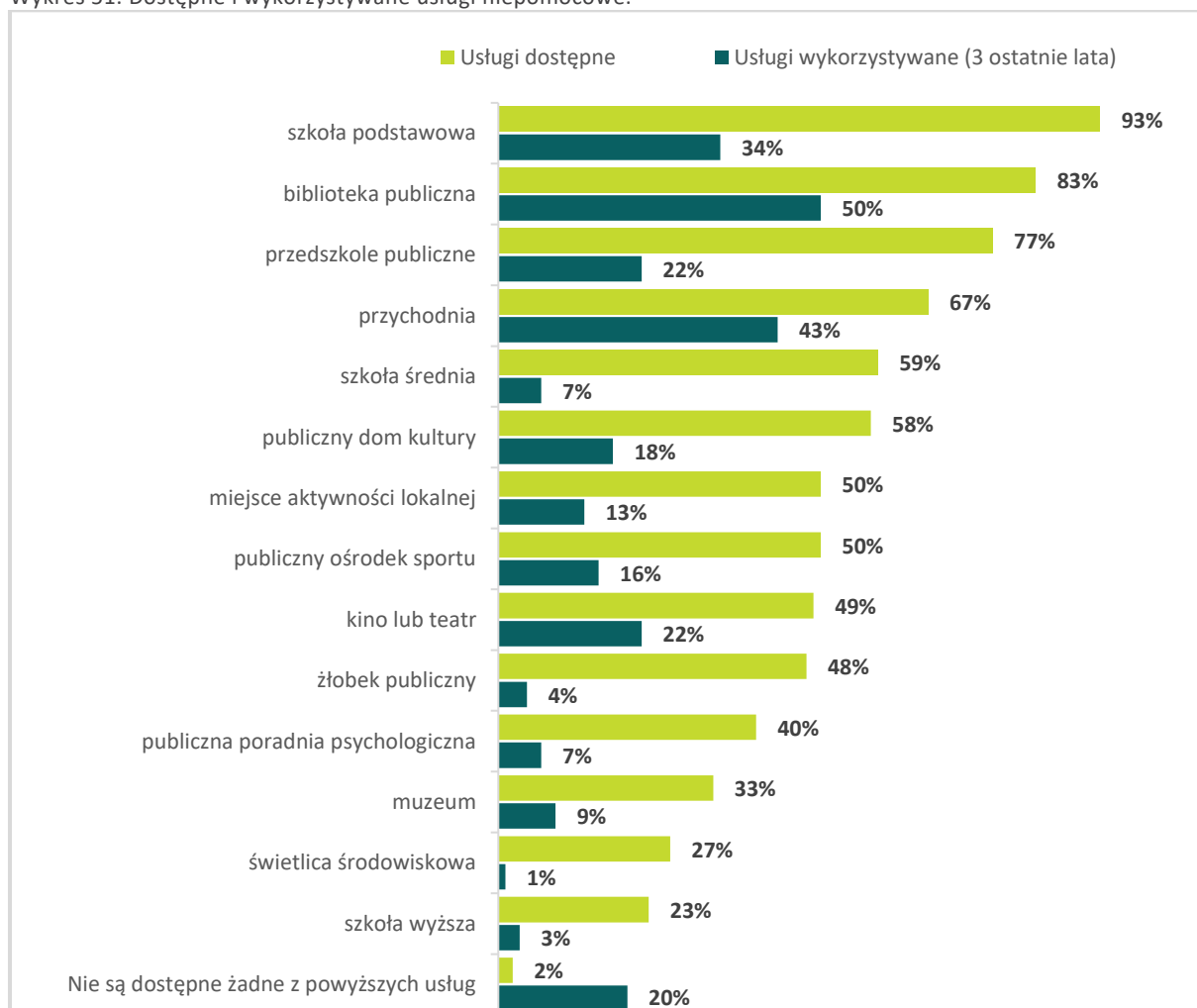
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy najbardziej brakującymi usługami społecznymi dla rodzin z dziećmi są:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne
- placówki wsparcia dziennego dla dzieci
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa).

6. Usługi niepomocowe dostępne w gminie

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Zaręby Kościelne o realizowanych na jej terenie usługach niepomocowych.

Wykres 51. Dostępne i wykorzystywane usługi niepomocowe.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem mieszkańców gminy Zaręby Kościelne na jej terenie są dostępne różne niepomocowe usługi społeczne. Najczęściej wskazywane to:

- szkoła podstawowa (93% ankietowanych)
- biblioteka publiczna (83% ankietowanych)
- przedszkole publiczne (77% ankietowanych)

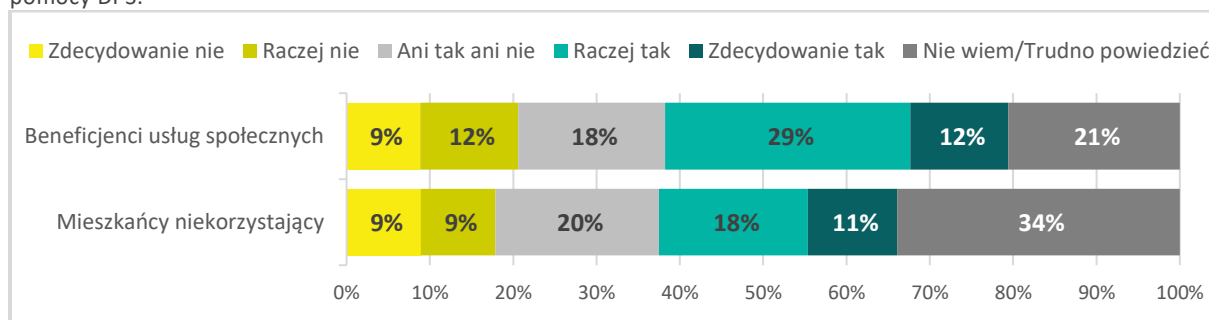
- przychodnia (67% ankietowanych)
- szkoła średnia (59% ankietowanych)
- publiczny dom kultury (58% ankietowanych)
- miejsce aktywności lokalnej (50% ankietowanych)
- publiczny ośrodek sportu (50% ankietowanych).

Natomiast najczęściej wykorzystywaną w ciągu ostatnich 3 lat usługą społeczną według respondentów jest biblioteka (50% badanych) oraz przychodnia (43% badanych).

7. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Zaręby Kościelne o potrzebie zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług społecznych.

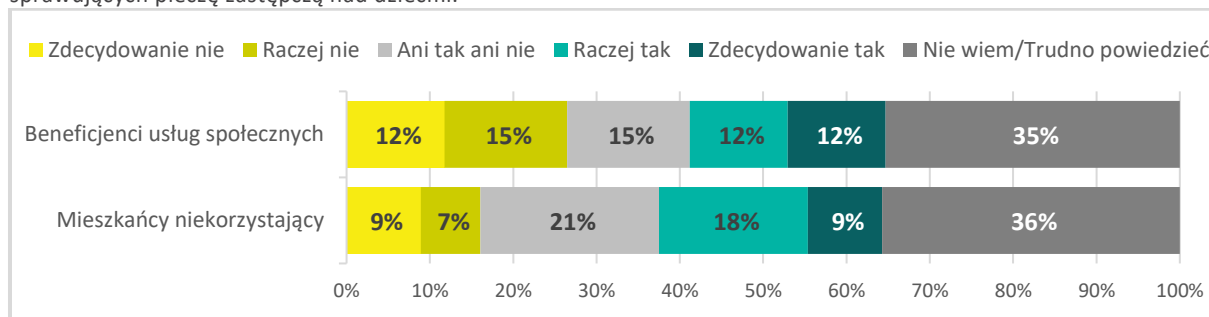
Wykres 52. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla osób, które potrzebują pomocy DPS.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gminy Zaręby Kościelne przeważała opinia, że usługi społeczne dla osób, które potrzebują wsparcia w postaci umieszczenia ich w domu pomocy społecznej wymagają większego zaangażowania się instytucji powiatowych (takiego zdania jest 41% beneficjentów usług społecznych i 29% niekorzystających z nich).

Wykres 53. Potrzeba zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla rodzin lub osób sprawujących pieczę zastępczą nad dziećmi.

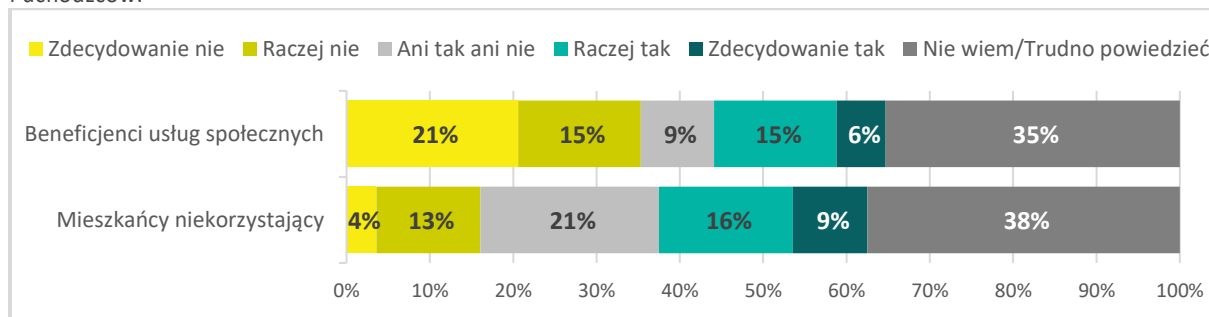

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gminy Zaręby Kościelne opinia, że usługi społeczne dla osób, które sprawują pieczę zastępczą nad dziećmi wymagają większego zaangażowania się instytucji powiatowych, jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że nie należy wzmocnić takich

działań (27% nie wymagają wzmocnienia, 24% wymagają wzmocnienia), natomiast mieszkańcy niekorzystający z nich są odmiennego zdania (27% wymagają wzmocnienia, 16% nie wymagają wzmocnienia).

Wykres 54. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla cudzoziemców i uchodźców.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gminy Zaręby Kościelne w przypadku większego zaangażowania się instytucji powiatowych w usługi społeczne dla cudzoziemców i uchodźców opinie były podzielone. Beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że nie należy wzmocniać takich działań (36% badanych uważa, że nie wymagają wzmocnienia, 21% badanych uważa, że wymagają wzmocnienia). Natomiast mieszkańcy niekorzystający z usług społecznych mają odwrotne zdanie (25% badanych uważa, że wymagają wzmocnienia, 17% badanych, że nie wymagają wzmocnienia).

ROZDZIAŁ III

DIAGNOZA USŁUG SPOŁECZNYCH – WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO INSTYTUCJI ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI SPOŁECZNE W GMINIE ZARĘBY KOŚCIELNE

I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej

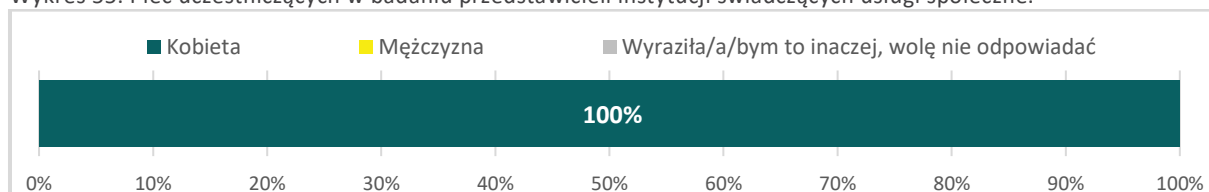
1. Metodologia badania

W ramach niniejszej diagnozy zostało również przeprowadzone przez firmy IBC oraz CBM Indicator we współpracy z MCPS badanie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w zakresie podejścia instytucji do rozwoju świadczonych usług społecznych w województwie mazowieckim. Badanie miało charakter ilościowy i zostało przeprowadzone w lutym i marcu 2025 roku za pomocą kwestionariusza ankietowego skierowanego do przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne i zdrowotne. W badaniu zostało zastosowane podejście mieszane (mixed mode) obejmujące trzy techniki zbierania danych: CAWI (ankieta online), CATI (wywiady telefoniczne) oraz CAPI (wywiady bezpośrednie). **W gminie Zaręby Kościelne przeprowadzono 2 wywiady z przedstawicielami** (część pytań ze względu na ich tematykę została zadana mniejszej, dedykowanej grupie przedstawicieli instytucji). Liczebność jest zbyt mała do wykonania analiz ilościowych ($n < 30$), dlatego dane mają charakter jakościowy.

2. Charakterystyka grupy badawczej

Poniżej prezentujemy charakterystykę grupy badawczej w zakresie następujących zmiennych: płci, wieku, stanowiska, stażu pracy, podmiotu prowadzącego, nazwy instytucji. Grupa ta uczestniczyła w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne i zdrowotne w zakresie podejścia instytucji do rozwoju świadczonych usług społecznych w gminie Zaręby Kościelne.

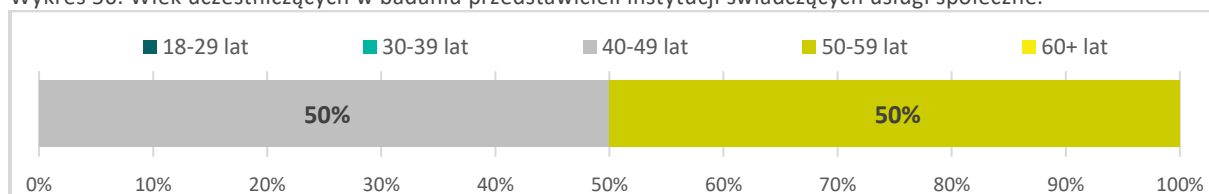
Wykres 55. Płeć uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przedmiotowym badaniu dominującą grupą respondentów pod kątem płci były kobiety (stanowiły 100% badanych).

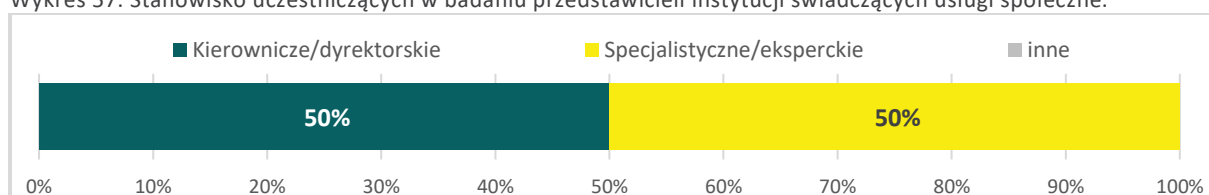
Wykres 56. Wiek uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku wieku respondentów reprezentowali oni tylko dwie grupy wiekowe, wśród których nie odnotowano jednej dominującej grupy ankietowanych (w każdej grupie odnotowano 50% badanych).

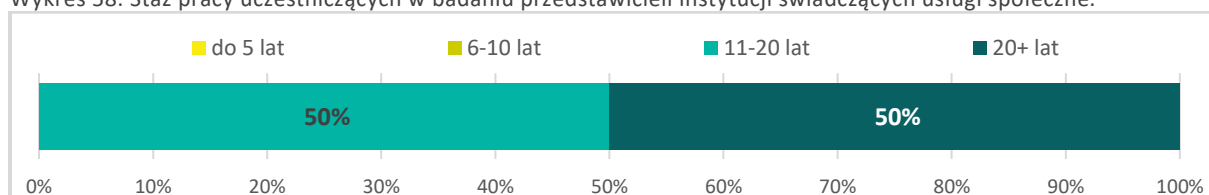
Wykres 57. Stanowisko uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku stanowiska respondentów reprezentowali oni tylko dwie grupy zawodowe, wśród których nie odnotowano jednej dominującej grupy ankietowanych (w każdej grupie odnotowano 50% badanych).

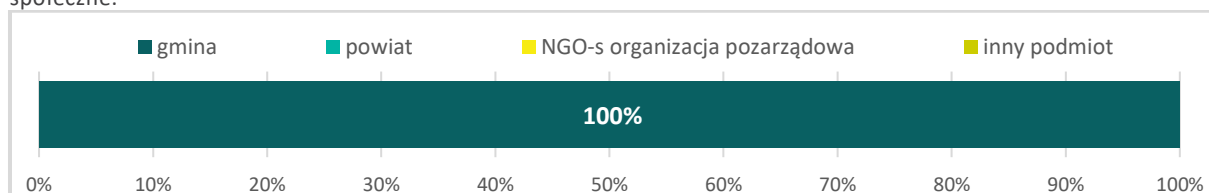
Wykres 58. Staż pracy uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku stażu pracy respondentów reprezentowali oni tylko dwie grupy doświadczenia, wśród których nie odnotowano jednej dominującej grupy ankietowanych (w każdej grupie odnotowano 50% badanych).

Wykres 59. Podmiot prowadzący dla instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli realizujących usługi społeczne.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku podmiotu prowadzącego dla instytucji uczestniczących w badaniu został zidentyfikowany tylko jeden podmiot i była to gmina.

Wykres 60. Nazwa instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne.

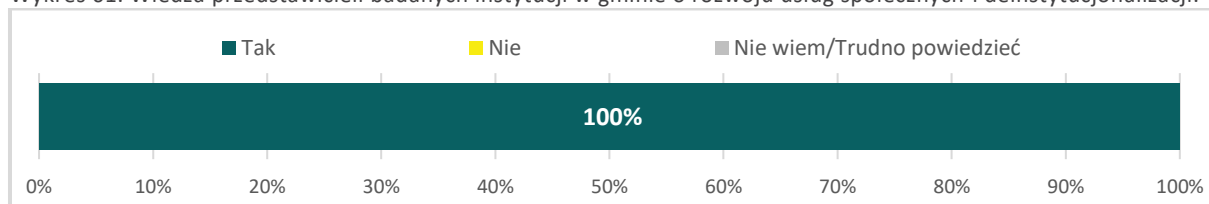
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku nazwy instytucji uczestniczących w badaniu zostały zidentyfikowane dwa podmioty: ośrodek pomocy społecznej i biblioteka publiczna lub dom kultury.

II. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne w zakresie ich podejścia do rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.

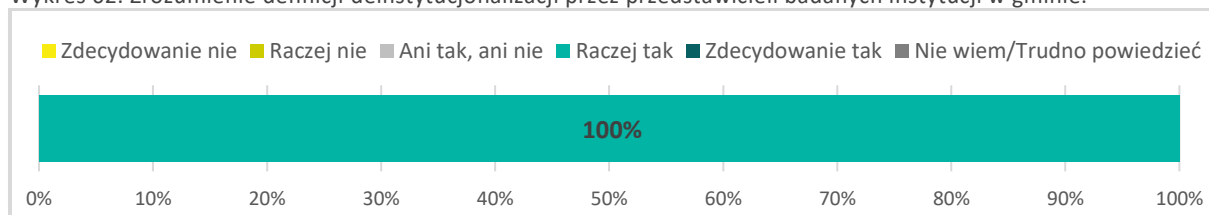
Wykres 61. Wiedza przedstawicieli badanych instytucji w gminie o rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wszyscy przedstawiciele badanych instytucji w gminie mają wiedzę o rozwoju środowiskowych usług społecznych określanych pojęciem deinstytucjonalizacji.

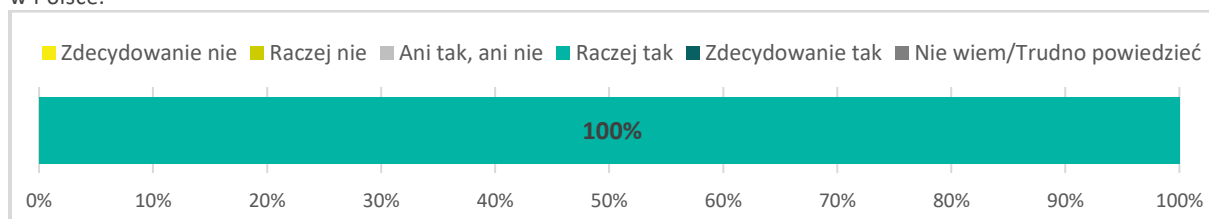
Wykres 62. Zrozumienie definicji deinstytucjonalizacji przez przedstawicieli badanych instytucji w gminie.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Deinstytucjonalizacja praktyk pomocowych to proces przechodzenia od organizowania wsparcia opartego na rozwiązaniach zakładowych, w których kluczową rolę odgrywają placówki całonocne długookresowego pobytu, do organizowania wsparcia w sposób środowiskowy, z wykorzystaniem infrastruktury usług społecznych i innych zasobów społeczności lokalnych (M. Rymśa, 2022). Ta definicja jest zrozumiała dla wszystkich respondentów uczestniczących w badaniu.

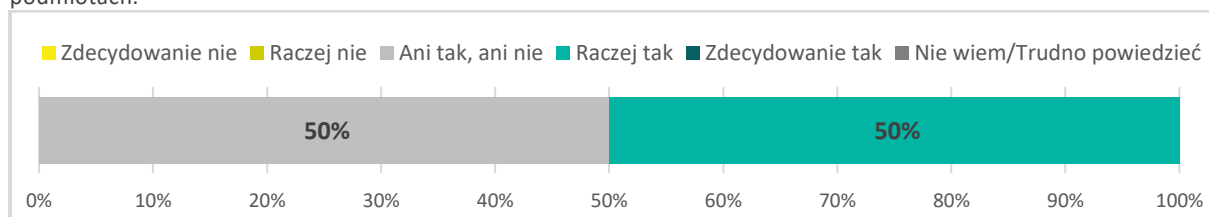
Wykres 63. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do słuszności wdrażania deinstytucjonalizacji w Polsce.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wszyscy przedstawiciele badanych instytucji podzielają zdanie, że rozwój środowiskowych usług społecznych, czyli deinstytucjonalizacja jest słusznym kierunkiem rozwoju polityki społecznej w Polsce.

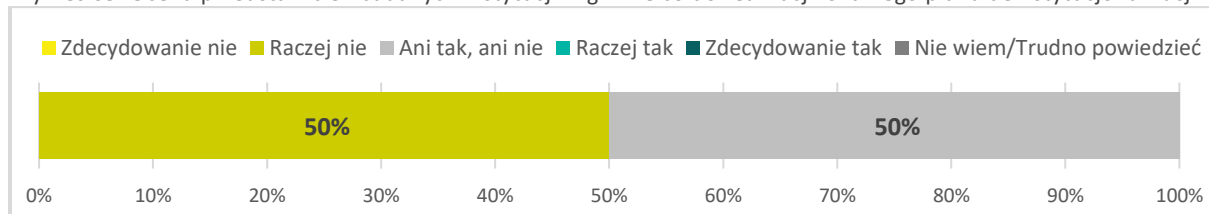
Wykres 64. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do potrzeby działań deinstytucjonalizacji w tych podmiotach.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Przedstawiciele instytucji przyznają, że ich podopieczni i personel wyrażali potrzebę rozwoju środowiskowych usług społecznych w tych podmiotach.

Wykres 65. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do realizacji lokalnego planu deinstytucjonalizacji.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W jednej z badanych instytucji zlokalizowanych w gminie Zaręby Kościelne w opinii jej przedstawiciela nie jest realizowany lokalny plan deinstytucjonalizacji usług społecznych.

III. Analiza usług społecznych prowadzonych dla poszczególnych grup beneficjentów w badanych instytucjach, ich problemy w rozwoju i gotowości do świadczenia usług społecznych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne dla poszczególnych grup beneficjentów, a także problemy w rozwoju i gotowości podmiotów do rozwoju tych usług.

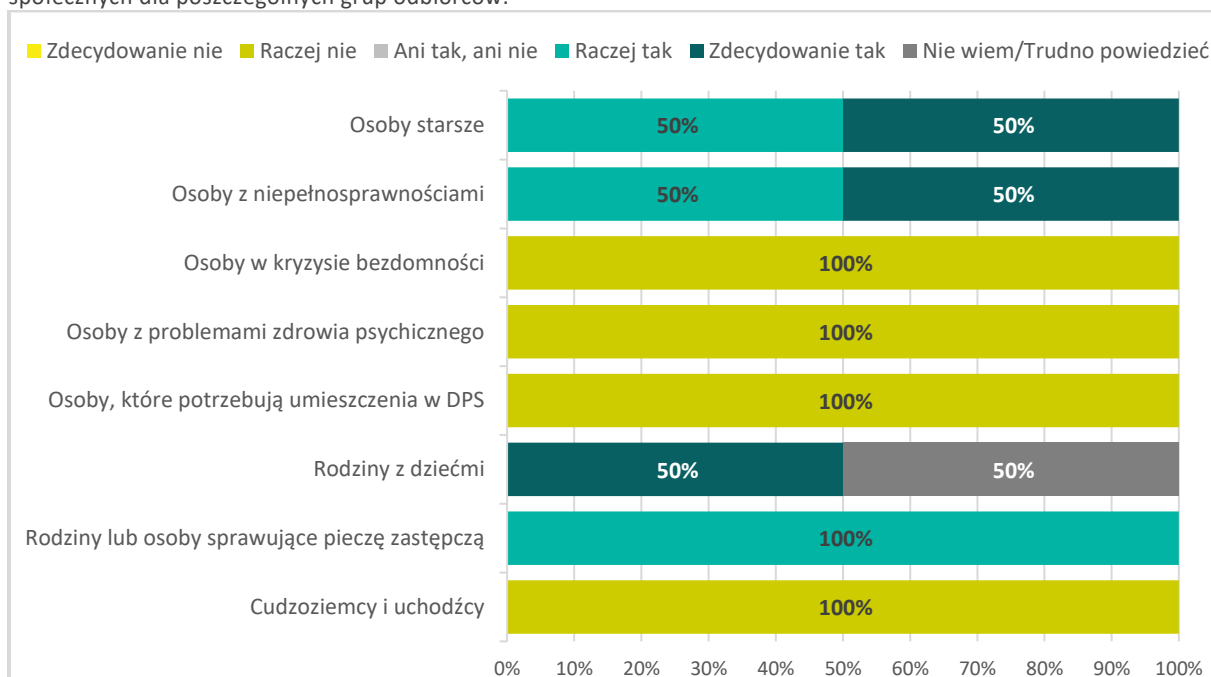
Wykres 66. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do rodzaju odbiorców usług społecznych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Badane instytucje świadczą usługi społeczne głównie dla następujących grup: osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, rodziny z dziećmi oraz rodziny lub osoby sprawujące pieczę zastępczą.

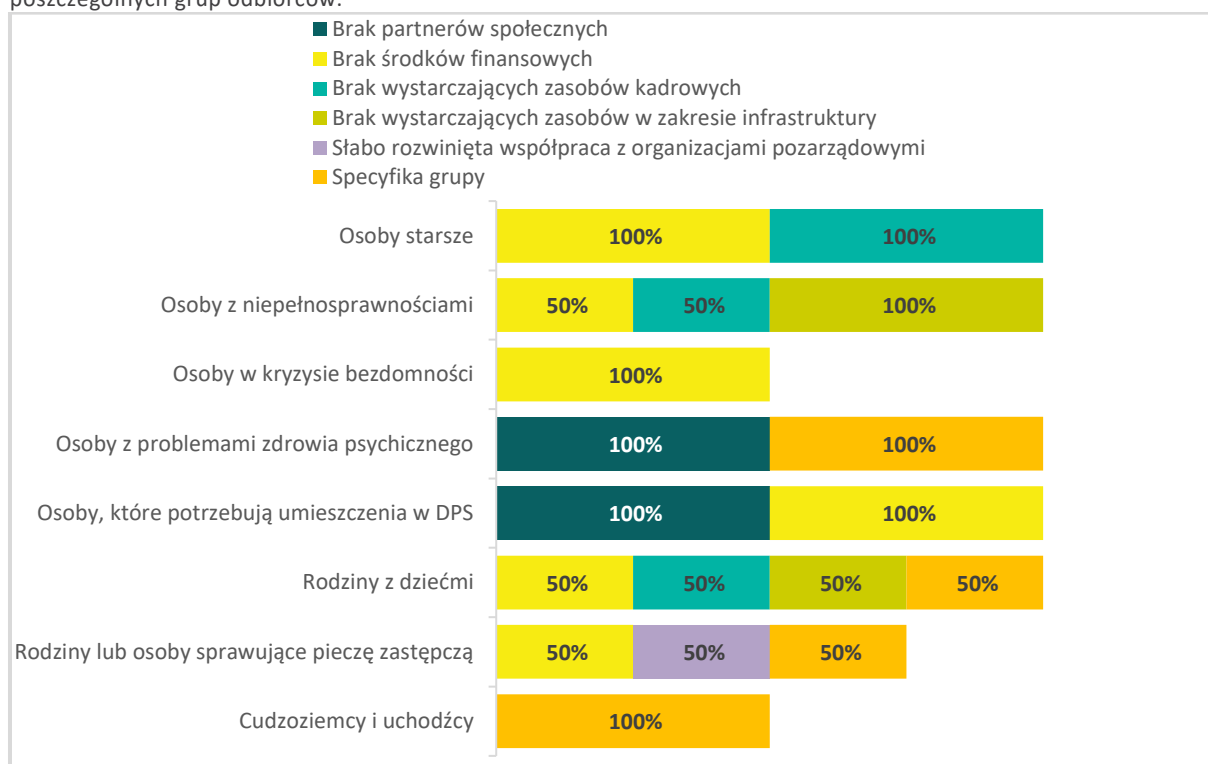
Wykres 67. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do pożądanego kierunku rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem pracowników badanych instytucji przede wszystkim pożądanym jest w nich rozwój usług społecznych dla następujących grup odbiorców: osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz rodziny lub osoby sprawujące pieczę zastępczą (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

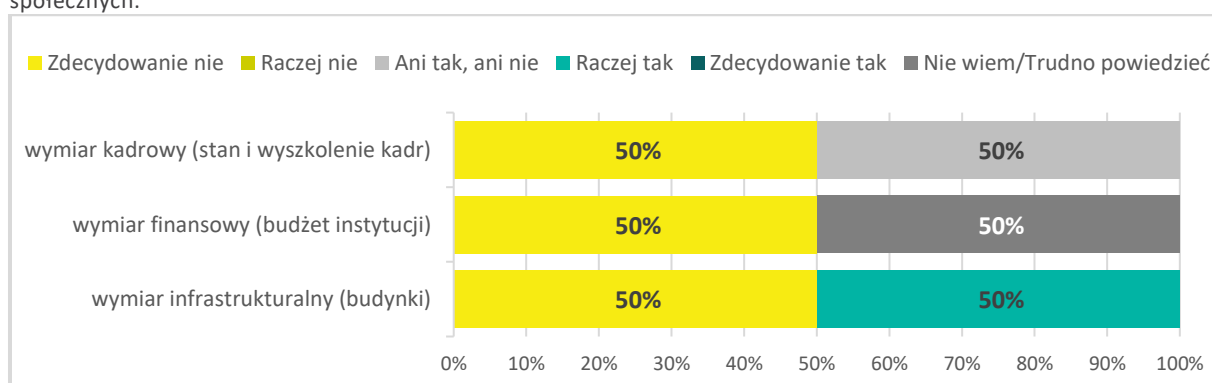
Wykres 68. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do barier w rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Głównymi barierami w rozwoju usług społecznych zgłaszanymi przez przedstawicieli badanych instytucji w stosunku do poszczególnych grup odbiorców w gminie Zaręby Kościelne są: brak środków finansowych, specyfika grupy, brak wystarczających zasobów kadrowych oraz brak partnerów społecznych (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Wykres 69. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do gotowości tych podmiotów do rozwoju usług społecznych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

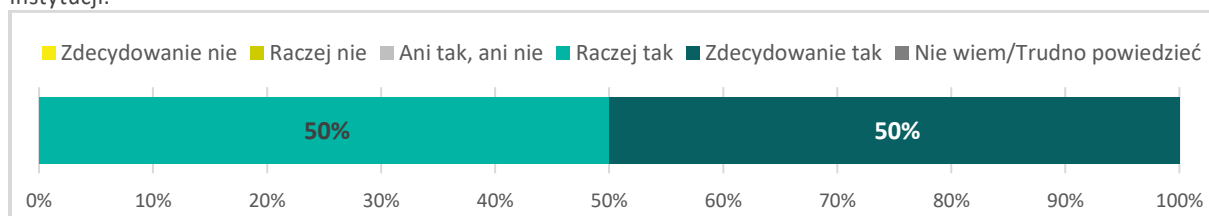
Instytucje zgłaszają umiarkowaną gotowość do rozwoju usług społecznych biorąc pod uwagę następujące wymiary:

- wymiar kadrowy (stan i wykształcenie kadr) – raczej niegotowe
- wymiar finansowy (budżet instytucji) – raczej niegotowe
- wymiar infrastrukturalny (budynki) – ani gotowe, ani niegotowe.

IV. Opinie przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji.

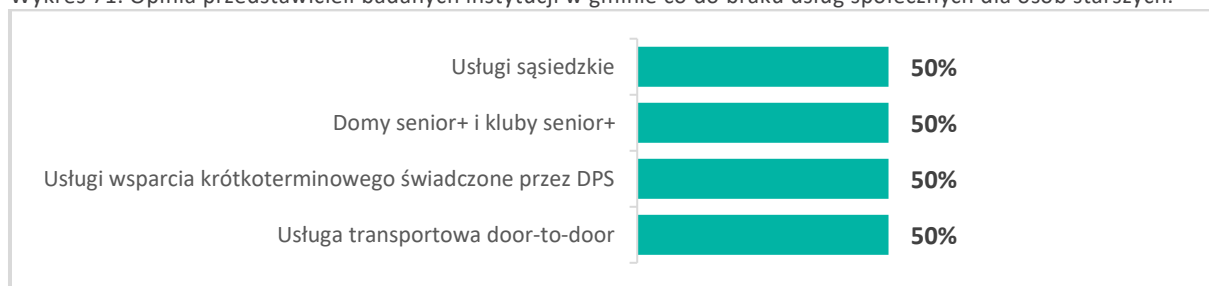
Wykres 70. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje jeszcze usług społecznych, które mogłyby lepiej odpowiadać na potrzeby beneficjentów.

Wykres 71. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób starszych.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje usług społecznych dla osób starszych w postaci: usług sąsiedzkich, domów senior+ i klubów senior+, usług wsparcia krótkoterminowego świadczone przez DPS, usług transportowych door-to-door.

Wykres 72. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami.

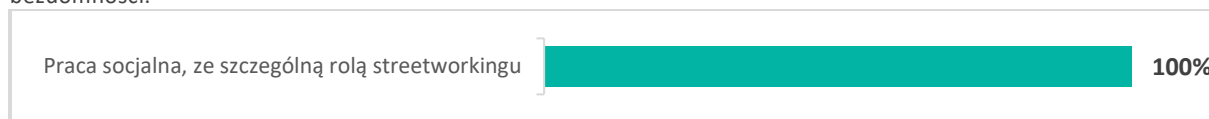

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami w postaci: wolontariatu, mieszkań treningowych i wspomaganych,

usług wsparcia krótkoterminowego świadczonego przez DPS, warsztatów terapii zajęciowej oraz zajęć klubowych.

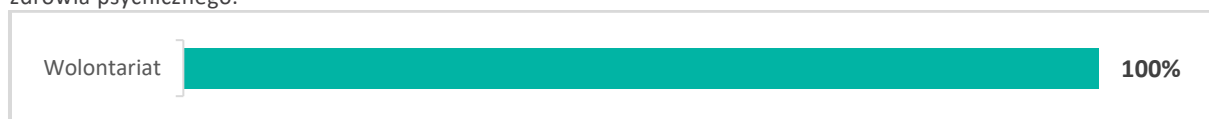
Wykres 73. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności w postaci: pracy socjalnej, ze szczególną rolą streetworkingu.

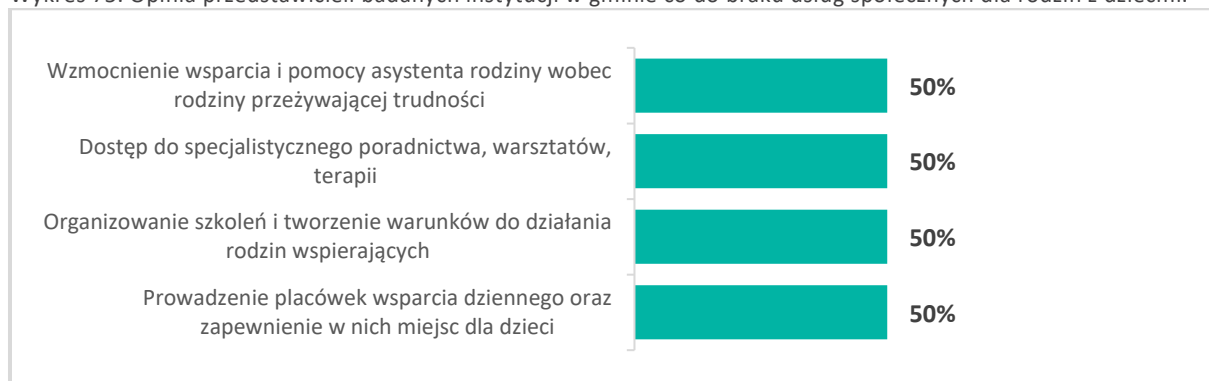
Wykres 74. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w postaci: wolontariatu.

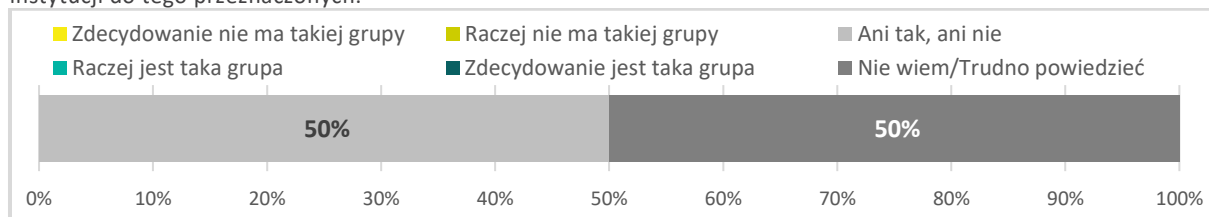
Wykres 75. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla rodzin z dziećmi.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług brakuje usług społecznych dla rodzin z dziećmi w postaci: wzmocnienia wsparcia i pomocy asystenta rodziny wobec rodziny przeżywającej trudności, dostępu do specjalistycznego poradnictwa, warsztatów, terapii, organizowania szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających oraz prowadzenia placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Wykres 76. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do grupy społecznej nie objętej wsparciem instytucji do tego przeznaczonych.

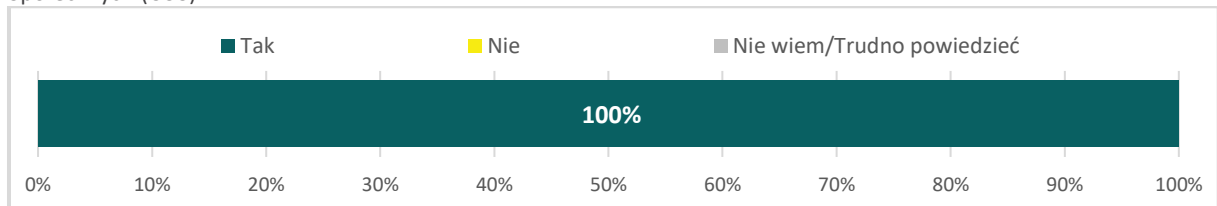
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pracownicy przebadanych instytucji nie wskazują, że jakaś grupa społeczna nie jest objęta wsparciem instytucji do tego przeznaczonych.

V. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS)

Poniżej prezentujemy opinię przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS) na terenie gminy Zaręby Kościelne.

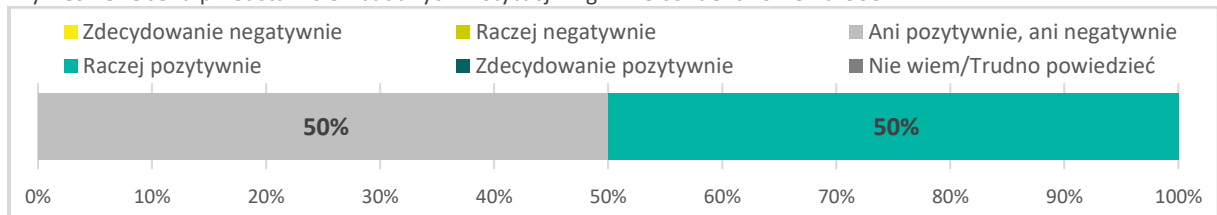
Wykres 77. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do znajomości idei tworzenia Centrum Usług Społecznych (CUS).

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Przedstawiciele badanych instytucji w gminie Zaręby Kościelne słyszeli o idei tworzenia Centrum Usług Społecznych.

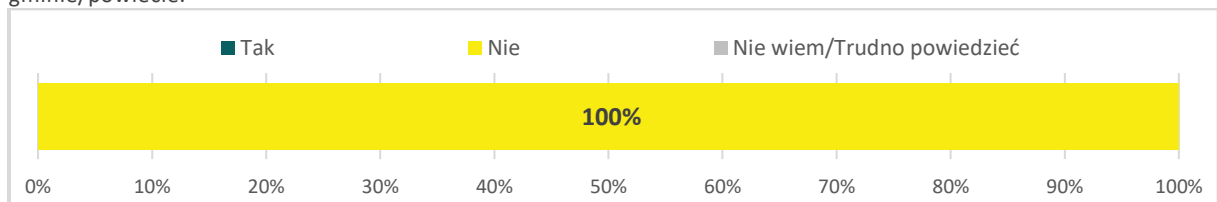
Wykres 78. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do idei tworzenia CUS.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Centrum Usług Społecznych to jednostka organizacyjna gminy utworzona dla jednej lub co najmniej dwóch gmin w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie określonych usług społecznych oraz koordynacji tych usług, zgodnie z Art. 9. ustawy o realizowaniu usług społecznych przez Centrum Usług Społecznych. Przedstawiciele badanych instytucji pozytywnie oceniają ideę tworzenia Centrum Usług Społecznych w gminie Zaręby Kościelne.

Wykres 79. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do wiedzy na temat funkcjonowania CUS w ich gminie/powiecie.

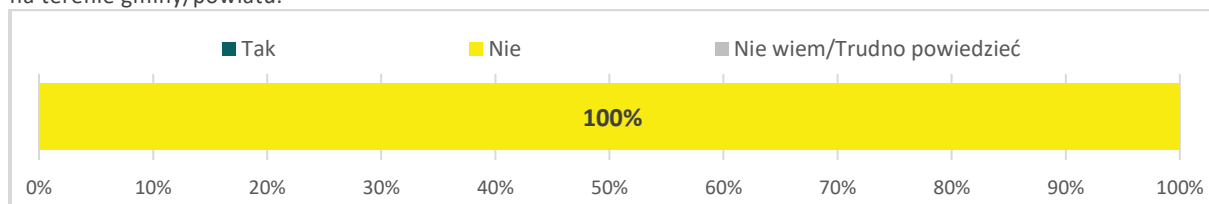
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Przedstawiciele instytucji przyznali, że w ich gminie lub powiecie nie funkcjonuje Centrum Usług Społecznych.

VI. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie gminy

Poniżej prezentujemy opinię przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie gminy Zaręby Kościelne.

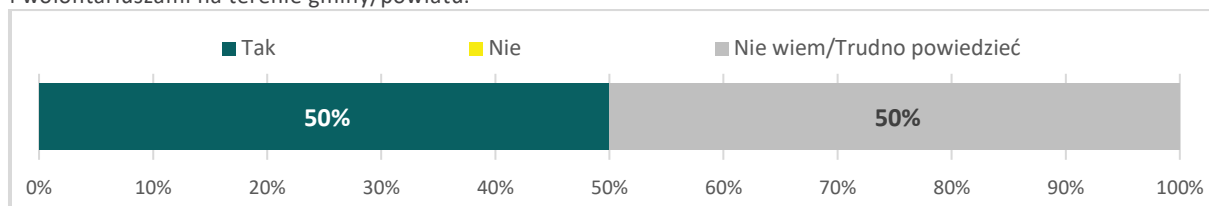
Wykres 80. Opinia przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO-sów) na terenie gminy/powiatu.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Przedstawiciele instytucji przyznali, że w ich gminie lub powiecie nie działają organizacje pozarządowe.

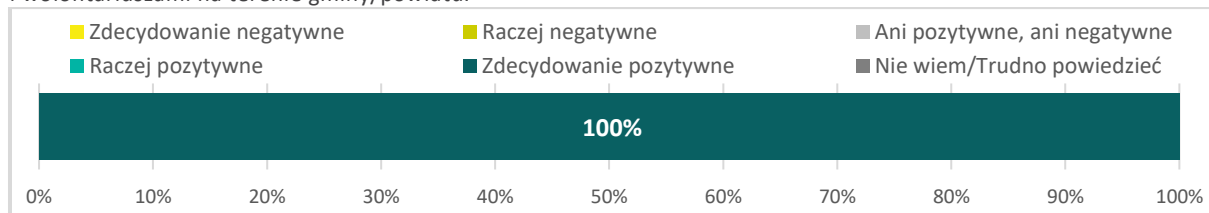
Wykres 81. Doświadczenie przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Jeden z dwóch przedstawicieli badanych instytucji, którzy mają świadomość działania na ich terenie organizacji pozarządowych, deklaruje doświadczenie współpracy z wolontariuszami lub organizacjami pozarządowymi.

Wykres 82. Ocena doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu.

Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu są pozytywne.

SPIS TABEL

Tabela 1. Sytuacja demograficzna w gminie Zaręby Kościelne w 2023 r.	16
Tabela 2. Sytuacja gospodarcza w gminie Zaręby Kościelne w 2023 r.....	17
Tabela 3. Kapitał społeczny w gminie Zaręby Kościelne w 2023 r.....	17
Tabela 4. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej na terenie gminy Zaręby Kościelne.....	18
Tabela 5. Podmioty ekonomii społecznej na terenie gminy Zaręby Kościelne	18
Tabela 6. Organizacje pozarządowe na terenie gminy Zaręby Kościelne	18
Tabela 7. Podmioty niepomocowe na terenie gminy Zaręby Kościelne	19
Tabela 8. Osoby korzystające z pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej w 2023 roku	20
Tabela 9. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej w 2023 roku w podziale na wiek i płeć.....	20
Tabela 10. Powody przyznawania pomocy społecznej w ośrodku pomocy społecznej w gminie Zaręby Kościelne w 2023 roku	20

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem płci respondentów.	25
Wykres 2. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wieku respondentów.	25
Wykres 3. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wykształcenia respondentów.....	25
Wykres 4. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów.....	25
Wykres 5. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji materialnej respondentów.	26
Wykres 6. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem stopnia zadowolenia zamieszkiwania na terenie gminy przez respondentów.	26
Wykres 7. Odsetek osób starszych wśród rodziny lub znajomych w ocenie badanych.	26
Wykres 8. Ocena wsparcia osób starszych przez gminę.	27
Wykres 9. Opinia badanych mieszkańców o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób starszych.	27
Wykres 10. Ocena badanych dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób starszych.	27
Wykres 11. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób starszych.....	28
Wykres 12. Korzystanie z usług społecznych przez osoby starsze.	28
Wykres 13. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób starszych.....	29
Wykres 14. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby starsze.	29
Wykres 15. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób starszych.	29
Wykres 16. Odsetek osób z niepełnosprawnościami wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.	30
Wykres 17. Ocena wsparcia osób z niepełnosprawnościami przez gminę.	30
Wykres 18. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób z niepełnosprawnościami.....	31
Wykres 19. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami. ...	31
Wykres 20. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami.....	31
Wykres 21. Korzystanie z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami.....	32
Wykres 22. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami.	32
Wykres 23. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami.	32
Wykres 24. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami.	33
Wykres 25. Odsetek osób w kryzysie bezdomności wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.	34
Wykres 26. Ocena wspierania osób w kryzysie bezdomności przez gminę.....	34
Wykres 27. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie bezdomności.....	34
Wykres 28. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności.	35
Wykres 29. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności.....	35
Wykres 30. Korzystanie z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności.....	35
Wykres 31. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności.....	36
Wykres 32. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności.	36
Wykres 33. Odsetek osób w kryzysie zdrowia psychicznego wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.	37
Wykres 34. Ocena wspierania osób w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę.	37

Wykres 35. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie.	37
Wykres 36. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.....	38
Wykres 37. Potrzeba usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego w gminie.	38
Wykres 38. Korzystanie z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.....	38
Wykres 39. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.	39
Wykres 40. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.....	39
Wykres 41. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z problemami zdrowia psychicznego.	40
Wykres 42. Odsetek rodzin zamieszkujących z dziećmi na terenie gminy.....	40
Wykres 43. Ocena wspierania rodzin z dziećmi przez gminę.	41
Wykres 44. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla rodzin z dziećmi.	41
Wykres 45. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla rodzin z dziećmi.	41
Wykres 46. Potrzeba usług społecznych dla rodzin z dziećmi.	42
Wykres 47. Korzystanie z usług społecznych przez rodziny z dziećmi.	42
Wykres 48. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla rodzin z dziećmi.	43
Wykres 49. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez rodziny z dziećmi.	43
Wykres 50. Brakujące w gminie usługi społeczne dla rodzin z dziećmi.....	43
Wykres 51. Dostępne i wykorzystywane usługi niepomocowe.....	44
Wykres 52. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla osób, które potrzebują pomocy DPS.	45
Wykres 53. Potrzeba zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla rodzin lub osób sprawujących pieczę zastępczą nad dziećmi.....	45
Wykres 54. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla cudzoziemców i uchodźców.....	46
Wykres 55. Płeć uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	47
Wykres 56. Wiek uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	48
Wykres 57. Stanowisko uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	48
Wykres 58. Staż pracy uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	48
Wykres 59. Podmiot prowadzący dla instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli realizujących usługi społeczne.....	48
Wykres 60. Nazwa instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne.....	49
Wykres 61. Wiedza przedstawicieli badanych instytucji w gminie o rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.	49
Wykres 62. Zrozumienie definicji deinstytucjonalizacji przez przedstawicieli badanych instytucji w gminie.	49
Wykres 63. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do słuszności wdrażania deinstytucjonalizacji w Polsce.	50

Wykres 64. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do potrzeby działań deinstytucjonalizacji w tych podmiotach.	50
Wykres 65. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do realizacji lokalnego planu deinstytucjonalizacji.	50
Wykres 66. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do rodzaju odbiorców usług społecznych.	51
Wykres 67. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do pożądanego kierunku rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców.	51
Wykres 68. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do barier w rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców.....	52
Wykres 69. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do gotowości tych podmiotów do rozwoju usług społecznych.	52
Wykres 70. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji.....	53
Wykres 71. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób starszych.....	53
Wykres 72. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami.....	53
Wykres 73. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności.....	54
Wykres 74. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.	54
Wykres 75. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych dla rodzin z dziećmi.	54
Wykres 76. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do grupy społecznej nie objętej wsparciem instytucji do tego przeznaczonych.	54
Wykres 77. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do znajomości idei tworzenia Centrum Usług Społecznych (CUS).	55
Wykres 78. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do idei tworzenia CUS.....	55
Wykres 79. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do wiedzy na temat funkcjonowania CUS w ich gminie/powiecie.	55
Wykres 80. Opinia przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO-sów) na terenie gminy/powiatu.	56
Wykres 81. Doświadczenie przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu.	56
Wykres 82. Ocena doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu.....	56